

ΜΗΝΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

Από την πρώτη κιόλας στιγμή μετά το πραξικόπημα της 21ης του Απρίλη 1967 και την επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας στη χώρα μας, οι Έλληνες σπουδαστές βρίσκονται στις επάλξεις του αντιφασιστικού αγώνα. Συμμετέχουν στις αντιστασιακές λαϊκές οργανώσεις και ιδρύουν τις δικές τους («Πατριωτικό Μέτωπο», «Ρήγας Φεραίος», «Δημοκρατική Άμυνα», ΠΑΚ, Άντι-ΕΦΕΕ κ.ά.).

Τέλη 1970 ιδρύεται από φοιτητές της Αθήνας ή Έλληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων (ΕΚΙΝ) που αναπτύσσει πλούσια δραστηριότητα στον πνευματικό και πολιτιστικό χώρο μέχρι το 1973 όποτε και διαλύεται από τη χούντα, με το αιτιολογικό ότι «έξετράπη του σκοπού της». Ταυτόχρονα ή χούντα των συνταγματαρχών διαλύει και την Εταιρία Μελέτης Έλληνικών Προβλημάτων (ΕΜΕΠ).

Τα Πανεπιστήμια και όλες οι ανώτατες σχολές μεταβάλλονται από το στρατιωτικό καθεστώς σε τόπους βαθείας τρομοκρατίας. Η χούντα των συνταγματαρχών προσπαθεί με τους φασιστικούς νόμους και την ασυνόμευση να στραγγαλίση κάθε ελεύθερη φωνή, κάθε οργανωμένη συνδικαλιστική κίνηση.

Με το νόμο 93) 1969 που όρίζει τα «δικαιώματα» και τις υποχρεώσεις των φοιτητών και ό οποίος είναι στηριγμένος στο νόμο 5343) 1932, αφαιρείται κάθε δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του φοιτητή, ενώ ταυτόχρονα ό φοιτητικός συνδικαλισμός μπαίνει σε στρατιωτικά καλούπια και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα μετατρέπονται σε εξαρτημένες μονάδες.

Ἄκόμα, μὲ τὸ νόμο αὐτὸν οἱ κατηγοητέες ὑποχρεώνονται νὰ ἐκδίδουν καταδικαστικὰς πειθαρχικὰς ἀποφάσεις καὶ ἔτσι νὰ διαπράττουν τὸ ἀδίκημα τῆς ὑπέρβασης καθήκοντος καὶ τῆς ἀντιποίησης δικαστικῆς ἀρχῆς ἀπὸ τῆ μιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ γίνονται ἐκτελεστικὰ ὄργανα τῆς χούντας μὲ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς τῆς ὀριστικῆς ἀποβολῆς στοὺς φοιτητέες τους. Ἔτσι, μὲ δάση τὸν 93 τοῦ 1969 τὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια τῶν Ἀνώτατων Σχολῶν ἐπιβάλλουν — πρὶν ἀκόμα ἀποφανθοῦν τελεσίδικα τὰ ἀρμόδια δικαστήρια — σὲ δεκάδες φοιτητῶν τὴν ἐσχάτη τῶν ποινῶν. Ποῦ σημαίνει καταδίκη σὲ πνευματικὸ θάνατο τῶν νέων ἐκείνων ποὺ πάλεψαν μέσα ἀπὸ τίς ἀντιστασιακὰς ὁργανώσεις ἐνάντια στὴ δικτατορία καὶ καταδικάστηκαν ἀπὸ τὰ ἔκτακτα στρατοδικεῖα ἢ ἐξορίστηκαν μὲ διοικητικὰς πράξεις καὶ τίς ποῖ πολλὰς φορές χωρὶς αὐτέες.

Νὰ ἕνας κατάλογος μὲ τὰ ὀνόματα τῶν φοιτητῶν ποὺ καταδικάστηκαν γιὰ ἀντιδικτατορικὴ δράση καὶ ἀποβλήθησαν ἀπὸ τίς σχολὰς τους μὲ τὴν κατηγορία τῆς «ἀντεθνικῆς δράσεως»:

—Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης: Σελήνη Σαβινίδου, 4 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Ἀφροδ. Λιάπα, 6 χρόνια μὲ πενταετὴ ἀναστολή (διαρκῆς), Νικ. Βουλέλης, 8 χρόνια (διαρκῆς), Τριαντ. Μηταφίδης, ἰσόβια κάθειρξη (διαρκῆς), Θεοδ. Κουλιμανδᾶ, 7 χρόνια (διαρκῆς), Γ. Σαρηγιαννίδου, 3,5 χρόνια (διαρκῆς), Χρ. Γιαννακέας, 2 χρόνια (διαρκῆς), Ἀθαν. Παπαρρήγας, ἐξορία (διετῆς ἀποβολή), Ἀνδρ. Λεντάκης, ἐξορία (διετῆς ἀποβολή), Ἀντ. Λιάκος, ἰσόβια κάθειρξη, Ἀναστ. Βερβενιώτου, 2 χρόνια μὲ ἀναστολή, Μαρία Γεωργιαδάκη, 1 χρόνον μὲ ἀναστολή, Μ. Καβδαδία, 1 χρόνον μὲ ἀναστολή.

—Ἰατρικὴ Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης: Γ. Ἀναστασίου, 8 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Κ. Τόμτσης, 8,5 χρόνια (διαρκῆς), Μιχ. Σπυριδάκης, 16,5 χρόνια (διαρκῆς), Ἰσμ. Τσοῦτσια, 8,5 χρόνια (διαρκῆς), Βασ. Γκόγκογλου, 3,5 χρόνια (διαρκῆς), Δημ. Ἀναστασόπουλος, 5 χρόνια μὲ ἀναστολή, Βλαδ. Λάζαρος, 5 χρόνια μὲ ἀναστολή, Πέτρος Δημητρίου, 20 χρόνια, Ν. Μανιός, 16 χρόνια (διαρκῆς).

—Νομικὴ Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης: Νικ. Γιανναδάκης, 21 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Κ. Γιούργος, 16 χρόνια (διαρκῆς),

Θεόδ. Καζέλης, 20 χρόνια (διαρκῆς), Νικ. Κωνσταντόπουλος, 8 χρόνια (δὲν ἐκδικάστηκε ἢ περίπτωσή του), Ἀναστ. Ζάνεσης, 5,5 χρόνια, Ρ. Βρανᾶς, 18 χρόνια (διαρκῆς), Χαρ. Γεωργούλας, 4 χρόνια (διαρκῆς), Δημ. Ευριτάκης, 3,5 χρόνια (βαρεῖα ἐπίπληξη), Λ. Τακμπαξῆς, φυλάκιση 45 ἡμερῶν, Εὐαγγελάτος (δύο μῆνες ἀποβολή), Δημ. Παναγιώτου (3 μῆνες ἀποβολή), Ἀρ. Μανωλάκος, ἐξορία (δὲν ἐκδικάστηκε ἢ ὑπόθεσή του), Ἀθαν. Καρτερός, 3 χρόνια (διαρκῆς), Ὀρ. Σκαλτσᾶς, ἐξορία, Μ. Ἀκριδόπουλος, 5 χρόνια, Ἀθ. Γρεβίας 5,5 χρόνια, Δημ. Δόλλας, 12 χρόνια, Γ. Μάκης, 4 χρόνια, Μιχ. Μιχόπουλος, 3 χρόνια, μὲ ἀναστολή.

—Φυσικομαθηματικὴ Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης: Νικ. Κιάος, 21 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Ι. Γκιργκούδης, 7 χρόνια, Ἀριστ. Θεοδωρίδης, 10 χρόνια (διαρκῆς), Ἐλευθ. Τσίλογλου, 15 χρόνια (διαρκῆς), Στέλ. Κατσαρός, ἰσόβια κάθειρξη (διαρκῆς), Ι. Γρηγοριάδης 15,5 χρόνια (διαρκῆς), Ἀναστ. Δαρβέρης, ἰσόβια κάθειρξη (διαρκῆς), Π. Καπαγέρωφ, 7 χρόνια (διαρκῆς), Σ. Τσακμάκης, 10 χρόνια, Ἀριστ. Μαυροσκούφης, 12 χρόνια, Μαρία Καλλέργη, 16 χρόνια, Ν. Καργόπουλος, 2 χρόνια (ἕνα χρόνον ἀποβολή), Ι. Κασούνης, 12 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Δημ. Δαρειώτης, 16 χρόνια, Γ. Σαγιᾶς, 17 χρόνια (διαρκῆς), Σ. Σταματάκης, 10 χρόνια.

—Πολυτεχνεῖο: Γ. Μποτζάκης, 10 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Ἀπ. Προγκίδης, 6 χρόνια (διαρκῆς), Χ. Ζιώγας, 8 χρόνια (διαρκῆς), Πην. Σαβινίδου, 4 χρόνια (διαρκῆς), Στ. Ἀγγελίδης, 12 χρόνια (διαρκῆς), Ἀναστ. Γεωργούλια, 4,5 χρόνια (διαρκῆς), Φωτ. Προδατᾶς, 2 χρόνια (διαρκῆς), Θ. Βασιλειάδης, 4 χρόνια (διαρκῆς), Νικ. Ἀραμπατζῆς, 1,5 χρόνον, Ἀρ. Ἀλεξάκης, 5 χρόνια, Κ. Δημητρίδης, 1,5 χρόνον, Π. Καμάρη, 3 χρόνια, Δ. Καρανίκας, 5 χρόνια, Ἀλ. Παναγιούλης, θάνατος - ἰσόβια.

—Ἀνωτάτη Ἑμπορικὴ: Ἀθ. Ἀθανασίου, 21 χρόνια (διαρκῆς ἀποβολή), Παῦλος Κλαυδιανός, 21 χρόνια (διαρκῆς), Ι. Μυλωνᾶς 23 χρόνια (διαρκῆς), Κ. Ἀνωμερίτης, 25 χρόνια (διαρκῆς), Φ. Παπούλιας, ἐξορία (διαρκῆς), Νικ. Μαργαρίτης ποινὴ μὲ ἀναστολή (6 μῆνες ἀποβολή), Κυρ. Ματίνας, ἐξορία (διαρκῆς), Ζωὴ Ξενάκη, ἐξορία (διαρκῆς), Δώρα Κωνσταντινοῦ, 3

χρόνια με πενταετή αναστολή (διαρκής), Σωτ. Λερού, έξορία (ένα χρόνο αποβολή), Χρ. Βακράκης, 5 χρόνια με αναστολή, Στ. Γαβριηλίδης, 12 χρόνια, Γ. Γληνός, 17 χρόνια, Νικ. Δούκας, 5 χρόνια με αναστολή, 'Αθ. Καλαφάτης, 6 χρόνια, Χρ. Ρεζλείτης, 8 χρόνια, Δ. Χρυσικός, 17 χρόνια.

Π ά ν τ ε ι ο ς: Κ. Καρωτάκης, 16 χρόνια (διαρκής αποβολή), Τζωρτζογιάννη, 20 χρόνια (διαρκής), Στράτ. Τζατζιμάκης, έξορία (διαρκής), Δίκ. Κουλιάρη, 7 χρόνια (διαρκής), Γ. Σπηλιώτης, 2 χρόνια (διαρκής), Χαρ. Θεοδωρίδης, 20 χρόνια (διαρκής), Δημοσφ. Δωδός, 25 χρόνια (διαρκής), Φάνης Πάκος, 3 χρόνια (διαρκής), Χρ. Βερθενιώτου, 2 χρόνια με αναστολή, Κουλ. Λειθαδίτης, 5 χρόνια.

— Ά ν ω τ ά τ η Β ι ο μ η χ α ν : κ ή Πειραιώς - Θεσσαλονίκης: Φερδιν. Χατζηγιάννης, 20 χρόνια (διαρκής), Γιάννης Ζωϊόπουλος, 10 χρόνια (διαρκής), 'Ηλ. Κοροδέσης, 8 χρόνια, Κ. Κωνσταντινάκης, 20 χρόνια, 'Ανδρ. Σαβδάκης, 14 χρόνια (διαρκής), Πολύδ. Βοιτζίδης, 11,5 χρόνια, Κ. Κωσταράκος, 3 χρόνια (διαρκής), Σταμ. Σκυλάκος, έξορία (2 ετών αποβολή), 'Αναστ. 'Ανδρέου, 5 χρόνια με αναστολή (αποβολή 2 ετών).

— Γ ε ω π ο ν ι κ ή 'Αθηνών - Θεσσαλονίκης: Μαργ. Γεραλή, 18 χρόνια (διαρκής αποβολή), Κ. Τζεμπελικού, 23 χρόνια (διαρκής αποβολή), Ν. Χρυσανθόπουλος, 13 χρόνια, 'Αντ. Μαργαρίτης, 14 χρόνια (διαρκής), 'Ηλ. Οικονόμου, 18 χρόνια (διαρκής αποβολή).

Ο πίνακας αυτός δείχνει ασφαλώς το μέγεθος της προσφοράς της σπουδαστικής νεολαίας στον αντιδικτατορικό αγώνα. Από την άλλη μεριά φανερώνει και το μέτρο ύποταξης ενός μέρους της πνευματικής ήγερσης στις εντολές του στρατιωτικού καθεστώτος.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τα Πειθαρχικά Συμβούλια και οι Σύγκλητοι των Σχολών — χωρίς να παραγνωρίζουμε τις εξαιρέσεις ορισμένων μελών τους — όχι μόνον δέν αντιτάχθηκαν στην εφαρμογή ενός ανελεύθερου και αντισυνταγματικού νόμου (άκόμα και για το σύνταγμα του 1968) όπως είναι ο νόμος 93) 1969, αλλά σε πολλές περιπτώσεις υπερέδωσαν κι' αυτόν τον 93 σε βάρος δικαιωμένων φοιτητών τους.

Συγκεκριμένα: α) Κίνησαν τη διαδικασία παραπομπής επί

πτυχίω φοιτητών στο πειθαρχικό συμβούλιο την παραμονή εξετάσεων τους, ώστε να μη προλάβουν να γίνουν πτυχιούχοι (π.χ. τον Φώτη Προδατά του Ε. Μ. Πολυτεχνείου που τον παίρνουν μέσα από την αίθουσα των εξετάσεων ενώ διαγωνιζόταν στο τελευταίο πτυχιακό του μάθημα, τον Νικ. Κιάο της Φυσικομαθηματικής Σχολής 'Αθηνών και άλλους), β) Ζήτησαν από φυλακισμένους φοιτητές ν' απολογηθούν έγγραφως, για να προχωρήσουν στη διαδικασία επιβολής ποινών, ενώ ο 93 προβλέπει την παρουσία του κατηγορούμενου φοιτητή και την προφορική απόλογιά του στο πειθαρχικό συμβούλιο (όπως έγινε π.χ. με τον Ν. Κωνσταντόπουλο και άλλους φυλακισμένους φοιτητές).

Όταν ο Ν. Κωνσταντόπουλος εκλήθη από τη σύγκλητο του Πανεπιστημίου 'Αθηνών να απολογηθεί έγγραφως, έστειλε στη σύγκλητο το ακόλουθο τηλεγράφημα από τις φυλακές της Κέρκυρας:

«Καλούμαι όπως την 23ην Σεπτεμβρίου 1971 εμφανισθώ ενώπιον Πανεπιστημιακής Συγκλήτου και απολογηθώ κατά συζήτησιν εναντίον μου πειθαρχικής διώξεως. Μή ικανοποιηθέντος αιτήματός μου υποβληθέντος από 1 Σεπτεμβρίου προς αυτοπρόσωπον κατά νόμον εμφάνισιν, αδυνατώ υπερασπισθώ έαυτόν προφορικός. Έλλειψις ύσάυτως οίασδήποτε απαντήσεως υπό αρμοδίου Εισαγγελέως έν αναμονή της όποίας έτέλουν μέχρι και 21 Σεπτεμβρίου καθιστά αδύνατον άποστολήν άπολογητικού έγγραφου όλως καταχρηστικώς και άντικανονικώς ζητούμενου. Ζητώ, όπως μου έπιτραπή να ασκήσω άκωλύτως το προς υπεράσπισιν δικαίωμά μου, έμφανιζόμενος κατά νόμον άπρσώπως ένώπιον Συγκλήτου και εκθέτων τάς έναντίον άνισχύρου κατηγορίας άντιρρήσεις μου. Το ζητούμενον διαζευκτικώς άπολογητικόν έγγραφον ούδαμού προβλέπεται. Άποτελει ύσως διαδικαστικήν λύσιν διά την διώκουσαν αρχήν, υίοθετηθεΐσαν μετά έτος παρατυπιών, δέν άναπληροΐ όμως προφορικήν άπολογίαν σκοπούμένης ού μόνον της τυπικής νομιμότητος αλλά και της ούσιαστικής Πανεπιστημιακής εϋθύνης. Ός εκ τούτου άρνούμαι να υποβάλω τοιοϋτον έγγραφον μη προβλεπόμενον ούδ' ύπ' αυτού του Ν. Δ. 93) 1969, προελθόντος ούχι εκ της άσκήσεως της νομοθετικής έξουσίας θεωρουμένης υπό της πανεπιστημιακής διδασκα-

λίας ως θεμελιακής πολιτειακής λειτουργίας και ἐν τῇ οὐσίᾳ μετα-
τρέποντος Πανεπιστημιακῆς ἀρχῆς εἰς ὄργανον διώξεως κατ' ἐπι-
ταγὴν καὶ πρὸς ὄφελος ἐκάστοτε καταστάσεως. Ἡ χαρακτηριζομέ-
νη κατὰ συνέπειαν μὲ κριτήρια διαφανοῦς σκοπιμότητος ὡς ἀντίθε-
τος πρὸς τὴν φοιτητικὴν ιδιότητα συμπεριφορά μου συνεπέα τῆς
καταδίκης μου εἰς δίκην «Δημοκρατικῆς Ἀμύνης», ἀποτελεῖ στάσιν
συνειδήσεως ἐπὶ κρίσιμων θεμάτων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, ἐμπιπτόντων
εἰς τὴν σφαῖραν ἀπαραγράπτων ἀτομικῶν δικαιωμάτων καὶ κοινω-
νικῶν καθηκόντων, ἀπορρεόντων καὶ ἐξ ἰδεολογίας φοιτητικοῦ κι-
νήματος ὡς κοινωνικοῦ παράγοντος, τὰ ὅποια κατὰ τὴν πανεπιστημια-
κὴν μου ζωὴν μὲ ὑπεύθυνον δραστηριότητα ἐπεδίωξα νὰ ἀσκήσω.
Ρητῶς δηλῶ ὅτι τὸ παρὸν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ θεω-
ρηθῆ ὡς ἀπολογία. Καὶ ζητῶ ὅπως μερίμνη ὑμῶν μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ
ἀσκήσω τὸ ὑπερασπιστικόν μου δικαίωμα ἐπιφυλασσόμενος ἄλλως
ρητῶς παντὸς δικαιώματός μου».

Τὰ μέλη τῶν πειθαρχικῶν συμβουλίων καὶ τῶν συγκλήτων —
σὰν δευτεροβαθμίων πειθαρχικῶν ὀργάνων — διευκολύνουν λοιπὸν
μὲ τὴ δουλικὴ στάση τους τίς διωκτικὰς ἀρχάς, οἱ ὅποιες φοβοῦνται
νὰ μεταφέρουν ἀκόμα καὶ μέσα στὶς κλοῦδες τοὺς φυλακισμένους
φοιτητὲς στὶς Σχολὰς τους, προκειμένου νὰ παραστοῦν στὶς ἐκδικα-
ζόμενες σὲ βάρος τους ὑποθέσεις.

Ὁ Νόμος 93

Παραθέτουμε τίς βασικὰς διατάξεις τοῦ Ν. Δ. 93) 1969 «περὶ
τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῶν φοιτητῶν τῶν Ἑνωτάτων
Ἑκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων», οἱ ὅποιες ἀντικαθιστοῦν τὰ ἄρθρα
118 ἕως καὶ 131 τοῦ νόμου 5343) 1932 γιὰ νὰ δοῦμε τὸ πλαίσιο
τῶν . . . δικαιωμάτων ποὺ εἶχε καθορίσει τὸ φασιστικὸ καθεστῶς
γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς «προσωπικότητος» τοῦ φοιτητῆ καὶ τῆς «συ-
δικαλιστικῆς» του δραστηριότητος:

«Φοιτητῆς τιμωρεῖται πειθαρχικῶς ἔάν: 1) παραδαίνη τὰς διατά-
ξεις τῆς πανεπιστημιακῆς νομοθεσίας ἢ ἀποφάσεις τῆς Συγκλήτου,
2) δὲν τηρῆ τὸν εἰς τὰς πανεπιστημιακὰς ἀρχὰς ἢ εἰς τοὺς διδά-
σκοντας ὀφειλόμενον σεβασμόν, . . . 4) διαταράττη τὴν ἐν τῷ Πα-

νεπιστημίῳ ἢ τοῖς παραρτήμασιν αὐτοῦ τάξιν καὶ ἡσυχίαν κατὰ τὴν
διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων ἢ κατὰ τὰ διαλείμματα, 5) προτρέ-
πη τοὺς συναδέλφους του εἰς ἀποχὴν ἐκ τῶν παραδόσεων ἢ ἀσκή-
σεων ἢ μετέχει ὁμαδικῶν ἀποχῶν, 6) συμπεριφέρεται: κατὰ τρόπον
προσβάλλοντα τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς πολιτείας, τὴν ἀξιοπρέ-
πειαν τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν τάξιν ἢ ἀξιοπρέπειαν τῶν συναδέλ-
φων του ἢ ἀπάδοντα πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ φοιτητοῦ, 7) ἐπι-
διώκει τὴν ἐφαρμογὴν ἰδεῶν ἐχουσῶν ὡς ἐκδηλον σκοπὸν τὴν δι-
οίσην μεσσοῦ ἀνατροπὴν τοῦ κρατούντος κοινωνικοῦ καθεστῶ-
τος ἢ ἐνεργῆ ὑπὲρ τῆς ἐπιβολῆς αὐτῶν προσηλυτισμὸν ἢ διαδίδει
καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ δι' οἰονδήποτε μεσσοῦ τοιαύτας ἰδέας
ἢ προπαγανδίζῃ ἰδέας ὀργανώσεων ἐπιδιωκουσῶν τὴν ἀπόσπασιν
μέρους ἐκ τοῦ ὅλου τῆς Ἐπικρατείας ἢ αἰ πράξεις αὐτοῦ καὶ ἢ ἐν
γένει διαγωγῆ του μαρτυροῦν ὅτι οὗτος δὲν ἐμφορεῖται ἀπὸ τὸ ἀρμό-
ζον καὶ μὲ τὸ ὑφιστάμενον πολιτειακὸν ἢ κοινωνικὸν καθεστῶς συμ-
βιβαζόμενον πνεῦμα καὶ μὲ τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη» (ἄρθρο 120).

«. . . 2) Ἡ ἐπὶ τινι τῶν ὑπὸ τῆς κειμένης νομοθεσίας τῆς ἀφο-
ρώσεως εἰς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος προβλεπομέ-
νων ἀδικημάτων καταδίκη τοῦ φοιτητοῦ, συνεπάγεται τὴν ποινὴν
τῆς ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου διαρκοῦς ἀποβολῆς, ἐπιβαλλομένην ὑπὸ
τῆς Συγκλήτου ἅμα τῇ καθ' οἰονδήποτε τρόπον γνωστοποιήσῃ αὐτῆς
τῆς καταδίκης καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς διαρκείας τῆς ὑπὸ τοῦ Ποινικοῦ
Δικαστηρίου καταγιγνωσκόμενης ποινῆς. Ὁμοίως καὶ ἢ ἐκτόπισις
αὐτοῦ πέραν τοῦ ἑξαμήνου διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας ἐν γένει,
συνεπάγεται πειθαρχικὴν ποινὴν ἐξικνουμένην κατὰ τὴν βαρύτητα
τοῦ λόγου τῆς ἐκτόπισεως μέχρι καὶ τῆς ποινῆς τῆς διαρκοῦς ἀπο-
βολῆς ἐπιβαλλομένης κατὰ τὴν αὐτὴν διαδικασίαν» (ἄρθρο 121).

«1) Ἀπασαί αἰ ἐν ἄρθρῳ 121 ποιναί, πλὴν τῆς ἐπιπλήξεως
δι' ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδίκημα, ἐπιβάλλονται μετ' ἑγγραφον κλήσιν εἰς
ἀπολογίαν τοῦ παρεκτραπέντος φοιτητοῦ, 2) Δικαίωμα κλήσεως
εἰς ἀπολογίαν ἔχει ὁ πρύτανης ἢ ὁ κοσμήτωρ τῆς οἰκείας σχολῆς ἢ
ὁ πρόεδρος τοῦ κατὰ τὴν παρ. 4 τοῦ παρόντος ὀριζομένου Πειθαρχι-
κοῦ Συμβουλίου, εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐνεργοῦντες εἴτε κατόπιν ἐγ-
γράφου καταγγελίας καθηγητοῦ ἢ φοιτητοῦ ἢ πανεπιστημιακῆς ἢ
δημοσίας ἀρχῆς» (ἄρθρο 122).

«1) Φοιτηταί προτιθέμενοι νά καλέσουν εἰς συνάθροισιν φοιτητάς μιᾶς ἢ πλειόνων Σχολῶν ἢ ομάδα φοιτητῶν ὀφείλουσιν νά ζητήσουν πρὸς 24 ὥρων παρὰ τοῦ πρυτάνεως ἐγγράφως τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν δηλοῦντες τὸν τόπον, τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς συναθροίσεως. Οἱ παραλείποντες τοῦτο, ὡς καὶ οἱ παρὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ πρυτάνεως προβαίνοντες εἰς τὴν πρόσκλησιν, τιμωροῦνται πειθαρχικῶς, 2) Ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς συναθροίσεως ὀφείλουσιν οἱ προσκαλέσαντες αὐτὴν νά ἀνακοινώσουν ἐγγράφως τῷ πρυτάνει τὰς ληφθεῖσας ἀποφάσεις ἄλλως τιμωροῦνται πειθαρχικῶς» (ἄρθρο 123).

«...3) Ἀπαγορεύονται αἱ ἐν πανεπιστημιακοῖς χώροις συναθροίσεις φοιτητῶν ἐπιδιωκόντων τὴν διάδοσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν ἀνατρεπτικῶν τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ συστήματος ἰδεῶν, οἱ δὲ προσερχόμενοι εἰς τοιαύτην συνάθροισιν τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος» (ἄρθρο 124).

«Ἐὰν ἡ συνάθροισις τῶν φοιτητῶν συγκαληθῆται ἐν κεκλεισμένῳ πανεπιστημιακῷ χώρῳ, δικαιούται ὁ πρύτανης ἢ καθηγητής, ἐντεταλμένος πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ πρυτάνεως, παριστάμενος ἐν τῇ συναθροίσει, νά διαλύσει ταύτην ἐὰν ἐκτρέπηται τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐκλήθη ἢ ἐὰν διεξάγῃται κατὰ τρόπον ἀνάρμοστον» (ἄρθρο 125).

«Φοιτηταί προτιθέμενοι, ἐν τῇ ιδιότητι αὐτῶν, νά προσκαλέσουν δημοσίᾳ ἢ καὶ μὴ, φοιτητάς, ὅπως συμμετάσχουν εἰς ἐορτάς, τελετάς, διαλέξεις ἢ ἐκδρομὰς, θεατρικὰς παραστάσεις ἢ συναυλίας ἢ ἄλλας διοργανώσεις, παρασκευαζομένας εἴτε ὑπ' αὐτῶν τῶν προσκαλούντων εἴτε ὑπὸ ἄλλων, ὑποχρεοῦνται νά ζητήσουν ἐγγράφως πρὸς τριῶν τουλάχιστον ἡμερῶν παρὰ τοῦ πρυτάνεως τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν. Οἱ παραλείποντες τοῦτο καὶ οἱ παρὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ πρυτάνεως προβαίνοντες εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐνεργείας τιμωροῦνται πειθαρχικῶς» (ἄρθρο 126).

«Ἡ γενικὴ ἐποπτεία τῶν φοιτητικῶν σωματείων ἀνατίθεται εἰς τὸν πρύτανην. Ὁ πρύτανης δύναται νά ἀναθέσῃ τὴν ἐποπτείαν ἐνὸς ἢ πλειόνων σωματείων εἰς καθηγητὴν ἢ ὑφηγητὴν» (ἄρθρο 128).

«Οἱ φοιτηταί τοῦ Πανεπιστημίου, ὁσάνκις ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ἢ ἕνεκα ἰδιαιτέρων λόγων δὲν εἶναι δυνατὸν νά παρί-

στανται ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐν πανεπιστημιακῇ ἐορτῇ ἢ ἄλλῃ διοργανώσει, ἐκπροσωποῦνται ὑπὸ ἀντιπροσωπείας, ἐκλεγομένης κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἐκάστου πανεπιστημιακοῦ ἔτους, ἐκ φοιτητῶν ἐκάστης Σχολῆς καὶ ἐκάστου ἔτους φοιτήσεως, πλὴν τοῦ πρώτου, ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τῆς οἰκείας Σχολῆς καὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους φοιτήσεως» (ἄρθρο 129).

«...3) Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς φοιτητικῆς ἀντιπροσωπείας διέπονται ὑπὸ κανονισμοῦ, ἐγκρινόμενου ὑπὸ τῆς Συγκλήτου, μετὰ γνώμην τοῦ ἐποπτευόντος τὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας. 4) Εἰς ἐξαιρετικὰς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Συγκλήτου περιστάσεις δύναται νά ὀρίζηται ὑπ' αὐτῆς εἰδικὴ φοιτητικὴ ἀντιπροσωπεία πρὸς ἐκτελέσειν ὠρισμένης ἐντολῆς» (ἄρθρο 130).

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νά προχωρήσω σὲ ἐρμηνεῖα ἢ ἀνάλυση τῶν παραπάνω διατάξεων, ἀφοῦ εἶναι τόσο εὐγλωττα... φασιστικές.

Οἱ διορισμένοι

Μετὰ τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1967 οἱ περισσότεροι σύλλογοι διαλύονται καὶ ἄλλων ἀναστέλλεται ἡ λειτουργία. Τέλη 1968 μὲ ἀρχὴς 1969, τὸ καθεστῶς κινεῖ τὴ διαδικασία διορισμοῦ διοικήσεων στοὺς συλλόγους — ἐρήμην τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου — ἐνῶ παράλληλα ἰδρύει νέα σωματεῖα στὴ θέση τῶν συλλόγων ποὺ ἔχουν διαλυθῆ (ὅπως οἱ σύλλογοι τῶν πέντε τμημάτων τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ἀντὶ τοῦ ἐνιαίου συνδικαλιστικοῦ ὄργανου τῆς Σχολῆς ποὺ προϋπήρχε, ἡ ΕΦΕΕ, γιὰ τὸ συντονισμὸ τῶν διορισμένων διοικήσεων, κ. ἄ.).

Ὁ διορισμὸς προσωρινῶν διοικήσεων γίνεται μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Πρωτοδικείου νά διενεργηθοῦν ἀρχαιρεσίες. Ἀλλὰ ἡ θητεία τῶν διοικήσεων λήγει χωρὶς φυσικὰ νά ἐκτελεστῇ ἡ ἐντολὴ τοῦ δικαστηρίου. Τὸν πρῶτον διορισμὸ ἀκολουθοῦν ἄλλοι δύο, τὸ 1971 καὶ τὸ 1972, μὲ τὴν ἴδια πάντοτε ἐντολή: νά διενεργήσουν ἐκλογές γιὰ τὴν ἀνάδειξη αἰρετῶν διοικητικῶν συμβουλίων. Ἄς σημειωθῆ, ὅτι τὸ 1969 δικηγόρος τῶν διορισμένων συμβουλίων πολλῶν Σχολῶν ἦταν ὁ Γ. Παπανικολάου. Τὸ 1971 ὁ Λουκ. Παπαγγελῆς (ὁ μετέπειτα γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου Τύπου καὶ Πληροφο-

ριών) και τὸ 1972 ὁ Ι. Χρυσικόπουλος, βοηθὸς τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν Δεληκωστόπουλου καὶ Σιγανιώτη.

Ὅμως οἱ διοικήσεις πού θρῖσκονται «ἐλέω» δικτατορίας στοὺς συλλόγους δὲν ἐκτελοῦν καὶ πάλι τὴν ἐντολὴ τοῦ Πρωτοδικείου γιὰ ἐκλογές. Συνεχίζουν ν' ἀπασχολοῦνται μὲ χοροεσπερίδες, μὲ ἐκδρομὲς καὶ μὲ τὴ διάθεση εἰσητηρίων γιὰ . . . ποδοσφαιρικούς ἀγῶνες. Φυσικά, εἶναι ἀνίκανες νὰ διεκδικήσουν δικαιώματα τῶν φοιτητῶν πού ἀφοροῦν τίς συνθήκες καὶ τὸ περιεχόμενο σπουδῶν, ὅταν αὐτὰ καθορίζονται, ἀρχῆς 1972, χωρὶς νὰ πάρει τὴ γνώμη τους τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας. Καὶ πολὺ περισσότερο, ἀνίσχυρες νὰ ὑπερασπίστωιν κεκτημένα δικαιώματα τῶν φοιτητῶν, ὅταν αὐτὰ καταργοῦνται ἀπὸ τὸ δικτατορικὸ καθεστῶς (ὅπως ἡ τρίτη ἐξεταστικὴ περίοδος, ἢ μεταφορὰ μεταφερομένου μαθήματος κ. ἄ.).

Οἱ διορισμένες διοικήσεις τῶν συλλόγων ἔχουν στενὴ συνεργασία καὶ καθοδηγοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς χούντας, ἐπικεφαλῆς τῆς Γραμματείας Τύπου καὶ Πληροφοριῶν καὶ Προεδρίας τῆς Κυβέρνησης, ἐλέγχονται δὲ ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Σπουδαστικοῦ Τμήματος τῆς Ἀσφάλειας.

Ἀποκαλυπτικὸ εἶναι στὴν προκειμένη περίπτωση τὸ ἀκόλουθο ντοκουμέντο-ἐγγράφο, μὲ ἡμερομηνία 18 Νοέμβριου 1970, ἀπ' ὅπου φαίνεται ποιοὶ διόριζαν τὰ μέλη τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν φοιτητικῶν συλλόγων:

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Νοεμβρίου 1970

ΣΥΣΚΕΨΙΣ 19ῃς Νοεμβρίου 1970

Θέμα: Κατάστασις Φοιτητικοῦ Χώρου - Διορισμὸς Διοικητικῶν Συμβουλίων

Συμμετέχοντες:

Α' ΑΡΧ. ΕΝ. ΔΥΝΑΜΕΩΝ — 7ῃ ΜΕΟ:

1) ;

2) Ἀλεξιάδης Ἀλέξανδρος: Ἀντισηνάρχος.

Β' Κ.Υ.Π.:

1) Καραμέρης Μᾶρκος: Ἀντ)ρχης.

2) Ἀλεξανδρόπουλος Ἰωάννης: Ἰπταμ)ρχος.

Γ' Γ.Δ.Ε.Α.:

1) Σωτηρόπουλος Κων)νος: Συντ)ρχης.

2) Καούνης Βασίλειος: Μοίραρχος.

Δ' ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΓΕΝ. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:

1) Δασκαλόπουλος Νικόλαος: Διευθυντής.

2) Καραπαναγιώτης Κων)νος: Ἀστυνόμος.

Ε' Δ)νσις ΝΕΟΤΗΤΟΣ: Παπασπυρίδης Σπυρίδων: Δ)ντής.

Κατὰ τὴν διαρρεύσαν τριετίαν, ἀπαξ τουλάχιστον τοῦ ἔτους, ἐπραγματοποιήθησαν συσκέψεις διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως εἰς τὸν φοιτητικὸν χῶρον.

Ἐν ὄψει τῆς ἐνᾶρξεν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καὶ διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄνω λόγους πραγματοποιεῖται ἡ παρούσα σύσκεψις.

ΣΚΟΠΟΣ ΣΥΣΚΕΨΕΩΣ:

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν προϋσταμένων τῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν ἔχουσῶν σχέσιν μὲ τὸν φοιτητικὸν χῶρον πρὸς ἀποφυγὴν ἀντιφατικῶν ἢ ἀστόχων ἐνεργειῶν.

ΘΕΜΑΤΑ:

1) Ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων γενικῶς περὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν παρουσιαζομένων τάσεων εἰς τὸν Φοιτητικὸν χῶρον.

2) Διορισμὸς διοικητικῶν συμβουλίων. Ἡ Δ)νσις Νεότητος εἰς τὸ θέμα τοῦ διορισμοῦ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων, ἀκολούθησε τὴν ἐξῆς τακτικὴν: Ἀπέφυγε μετὰ τὴν λήξιν τῆς βιμήνου θητείας τὴν πρόκλησιν ἐπαναδιορισμοῦ των ἐκμεταλλευσιμένη τὸ μᾶλλον νεκρὸν δραστηριότητος, χρονικὸν διάστημα τῶν θερινῶν διακοπῶν. Τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν δυσμενῶν ἐντυπώσεων καὶ σχολίων δι' ἐπαναληπτικὸς διορισμούς, ἐντὸς το αὐτοῦ ἔτους. Διὰ τοῦ ἀνωτέρου τρόπου ἀπεφεύχθησαν ἀντεγκλήσεις καὶ ἔριδες μεταξὺ τῶν φοιτητῶν».

Τὰ Καταστατικά

Στὸ μεταξύ, παράλληλα μὲ τὴν ἴδρυση νέων συλλόγων, τροποποιοῦνται στὰ τέλη τοῦ 1968 τὰ Καταστατικά τῶν συλλόγων πού δὲν διαλύθησαν (Θεολογικῆς, Παντείου, Νομικῆς, Γεωπονικῆς, Ἰατρικῆς, Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς). Τροποποίηση πού γίνεται γνωστὴ στοὺς φοιτητῆς τὸ 1972!..

“Όπως προκύπτει από τους φακέλλους τους έγκρητικούς για τις τροποποιήσεις των καταστατικών, ή Στρατιωτική Διοίκηση Ἀθηνών δείχνει ζωηρό ενδιαφέρον για τους φοιτητικούς συλλόγους και τὰ καταστατικά τους, όπως π.χ. για τή Γεωπονική Σχολή Ἀθηνών. Σε έμπιστευτικό, επείγον έγγραφο τής ΣΔΑ (2ον Ἐπιτ. Γραφείον, Φ. 180. 4) 331) 36622) 3 - 12 - 1968) πού απευθύνεται στον Πρόεδρο Πρωτοδικών Ἀθηνών και κοινοποιείται στη διεύθυνση τής Γενικής Ἀσφάλειας Ἀθηνών, αναφέρονται τὰ εξής: «Χορηγούμεν άδειαν τροποποιήσεως του Καταστατικού του Ἐθνικού Συλλόγου Σπουδαστών Γεωπονικής Σχολής Ἀθηνών. Συνημμένως διαδίδάζεται έν νέον Καταστατικόν έγκριθέν ύφ' ήμῶν. Παρακαλούμεν δια τας ύμετέρας ένεργείας.»

Τέτοιο έγγραφο απέστάλη και για τον Θεολογικό Φοιτητικό Σύνδεσμο από τή ΣΔΑ (Φ. 180.4) 837) 36723) Α.Σ.63) 4-12-68). Το έγγραφο αυτό ύπάρχει στον φάκελλο τής ύπ' άρ. 231) 1968 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ἀθηνών με τήν όποία έγκρίθηκε ή τροποποίηση του καταστατικού.

Ἀπό τήν παραπάνω δικογραφία, 231) 68, για τή Θεολογική Ἀθηνών, προκύπτει ότι τήν Πέμπτη, 7 Νοεμβρίου 1968, 9 π. μ., συνήλθαν 205 επί συνόλου 260 φοιτητών και ένέκριναν όμόφωνα τὸ καταστατικό του Συνδέσμου, χωρίς νά αναφέρεται σέ ποιὰ αίθουσα έγινε ή συνέλευση των φοιτητών.

Ἐπίσης, στις 7 Νοεμβρίου 1968, ήμέρα Πέμπτη, 9 π.μ., πραγματοποιήθηκε στη Γεωπονική Σχολή Ἀθηνών γενική συνέλευση, στην όποία ήταν παρόντες 620 επί συνόλου 1.100 φοιτητών, οι όποιοι επικύρωσαν όμόφωνα τήν τροποποίηση του καταστατικού (άπόφαση ύπ' άρ. 232) 19-12-1968 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ἀθηνών).

Στήν Πάντειο Σχολή: Τήν Παρασκευή, 8 Νοεμβρίου 1968, 9 π.μ., παρουσία 2.300 επί συνόλου 4.100 φοιτητών έγινε ή τροποποίηση, όμόφωνα, του καταστατικού (άπόφαση ύπ. άρ. 217) 1968 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ἀθηνών).

Στή Νομική Σχολή Ἀθηνών: Τήν Πέμπτη, 24 Ὀκτωβρίου 1968, 9 π.μ., παρουσία 1352 επί συνόλου 2.100 φοιτητών, έγινε έκτακτη γενική συνέλευση και ένέκρινε όμόφωνα τήν τροποποίηση

του καταστατικού του συλλόγου φοιτητών Νομικής Σχολής Ἀθηνών «Ἡ Θέμις», χωρίς κι' έδῶ νά αναφέρεται ό τόπος πού έγινε ή συνέλευση (άπόφαση ύπ. άρ. 53) 1968 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ἀθηνών).

Τὸ ίδιο... παραμύθι και για τὰ καταστατικά των άλλων συλλόγων (ΑΣΟΕΕ, Ἱατρικής, Φιλοσοφικής κ.λ.π.).

Πρέπει έδῶ νά σημειωθῆ ότι ό πληρεξούσιος δικηγόρος για τήν κατάθεση των πρακτικών των έκτακτων γενικών συνελεύσεων για τήν τροποποίηση των καταστατικών, των περισσότερων συλλόγων, ήταν ό Χρ. Κοφίτσας, βοηθός του καθηγητῆ τής Νομικής Σχολής Ἀθηνών Ι. Δασκαλόπουλου. (1) Ἐξ' άλλου, στη συζήτηση τής αίτησης στο Πρωτοδικείο Ἀθηνών για τήν αντικατάσταση του συμβουλίου του συλλόγου Ἀνωτάτης Ἐμπορικής, όταν ρωτήθηκε ό μάρτυρας τής διορισμένης διοίκησης του συλλόγου άν θυμάται ποιός ήταν πρόεδρος στην καταστατική γενική συνέλευση του 1968 είπε πως «δέν θυμάται νά έχη γίνει τέτοια συνέλευση» (από τὰ πρακτικά τής συζήτησης στο Πρωτοδικείο, στις 8 Νοεμβρίου 1972).

Στις παραπάνω συνελεύσεις πού έγιναν έρήμην των φοιτητών, εγκρίνονται και μάλιστα... όμόφωνα, οι ίδιες τροποποιήσεις στα καταστατικά των συλλόγων. Συγκεκριμένα:

α) Τροποποιείται ριζικά ή διαδικασία των εκλογών: ή έφορευτική επιτροπή πού διενεργεί τις εκλογές όρίζεται από τον πρόεδρο του (διορισμένου τότε) διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου και δέν εκλέγεται από τή γενική συνέλευση,

β) ή έφορευτική επιτροπή ανακοινώνει μόνον τὰ αποτελέσματα των άρχαιρεισιών και ή διαλογή των ψήφων γίνεται άπουσία των φοιτητών,

γ) Στή γενική συνέλευση προεδρεύει ό πρόεδρος του συλλόγου και δέν εκλέγεται ό πρόεδρος τής συνέλευσης απ' αυτήν.

δ) «Ἀπαγορεύεται ή εις τήν ήμερησίαν διάταξιν τόσον τής τακτικής όσον και των έκτάκτων γενικών συνελεύσεων άναγραφή πρὸς συζήτησιν θεμάτων κειμένων έξωθι τής φοιτητικής και έθνικής δραστηριότητος του συλλόγου, ήτις εμπνέεται από τους έν άρθρω 2 του παρόντος σκοπούς του συλλόγου, ως και ή πρότασις πρὸς έγκρισιν ψη-

φισιμάτων πολιτικού και εξωφρονητικού περιεχομένου» (προσθήκη σε όλα τα καταστατικά),

ε) Το διοικητικό συμβούλιο διοργανώνει συνεντεύξεις Τύπου και όχι συγκεντρώσεις, όπως πρόβλεπαν τα προηγούμενα καταστατικά.

στ) Τα συμβούλια παύουν να έχουν σύνδεση με το έτος τους και περιορίζονται από 20μελή σε 11μελή, ενώ τα γραφεία «πνευματικής κινήσεως» των συλλόγων θα ασχολούνται με ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις.

Γίνονται επίσης και άλλες τροποποιήσεις που αναφέρονται στη διαδικασία των εκλογών, όπως π.χ. το κλείσιμο των καταλόγων των ψηφοφόρων 30 μέρες πριν από τις αρχαιρεσίες κ.ά.

Η Νομοθεσία

Άμέσως μετά την επιβολή της δικτατορίας ή χούντα θέτει το νομικό πλαίσιο (συντακτικές πράξεις) για την εκκαθάριση της Εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της Ανώτατης από τους δημοκράτες καθηγητές και υπαλλήλους. (2)

Ταυτόχρονα καταλύει κάθε έννοια αυτοτέλειας και αφαιρεί κάθε δικαίωμα αυτοδιοίκησης από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρύματα: το υπουργικό συμβούλιο διορίζει καθηγητές και ο υπουργός Παιδείας τις διοικήσεις των Πανεπιστημίων, ενώ με το νομοθετικό διάταγμα 180) 1969 επιβάλλει το θεσμό του Κυβερνητικού Επιτρόπου - «Χωροφύλακα» των Ανώτατων Σχολών.

Από την άλλη μεριά, το στρατιωτικό καθεστώς τροποποιεί το νόμο περί στρατολογίας και στο σχετικό Ν.Δ. 720 του 1970 κάνει την εξής προσθήκη - διάταξη: "Άρθρον 18, παρ. 5. «Δύναται ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης να διατάσσει την διακοπήν χορηγηθεισών αναβολών κατατάξεως, κατά κατηγορίας και κατόπιν προτάσεως του αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων, λόγω ειδικών υπηρεσιακών αναγκών ή ονομαστικώς και κατόπιν προτάσεως του αρχηγείου του οικείου κλάδου Ενόπλων Δυνάμεων, λόγω μη επιδεικνυομένης εθνικής διαγωγής».

Με τη διάταξη αυτή — που όπως θα δούμε πιο κάτω συμπληρώνεται με το Ν.Δ. 1347 του 1973 — ή στράτευση κάθε αντίπαλου

της δικτατορίας δημοκράτη φοιτητή γίνεται υπόθεση μιας όποιασδήποτε καταγγελίας του οποιουδήποτε όργάνου ή συνεργάτη - χαφιέ της ασφάλειας και των άλλων φορέων καταπίεσης των αγωνιστών φοιτητών και σπουδαστών.

Με τη διάταξη αυτή και την προσθήκη του 1347, που είναι περίπου αντιγραφή σχετικών νόμων των δικτατορικών καθεστώτων της Ισπανίας και Πορτογαλίας του στρατιωτικού καθεστώτος της Τουρκίας και του νόμου Ντεμπρέ της Γαλλίας, ή χούντα των συνταγματάρχων κρατάει στα χέρια της το όπλο άποκεφαλισμού του φοιτητικού κινήματος και το χρησιμοποιεί όταν το κίνημα φθάνει σε σημείο πολύ επικίνδυνου για τη δικτατορία. Στο σημείο που γίνεται ή φωτιά και το φυτίλι που θα πυροδοτήσει τις τάξεις του εργαζόμενου Ελληνικού λαού σ' έναν ανοιχτό πιά και πολυμέτωπο ξεσηκωμό κατά της τυραννίας.

Έτσι, με το χουντικό νομικό πλαίσιο γίνεται προσπάθεια μετατροπής των Σχολών σε φασιστικά εκπαιδευτήρια. Προσπάθεια φίμωσης κάθε ελεύθερης φωνής και κατάπνιξης κάθε οργανωμένης αντίστασης στο φοιτητικό χώρο. Χωρίς αποτέλεσμα, βέβαια.

Ζητούν εκλογές

Το δικτατορικό καθεστώς ξεσκεπάζεται. Ο συνεχής αγώνας των αντιστασιακών οργανώσεων της εργαζόμενης νεολαίας και των φοιτητών, ή ενεργητική και παθητική αντίσταση του Ελληνικού λαού οξύνουν και αποκαλύπτουν τις αντιθέσεις και τις αδυναμίες της χούντας. Και οι φοιτητές περνούν στην ανοιχτή διεκδίκηση των καταπατημένων δικαιωμάτων τους. Ζητούν πρώτα απ' όλα να εκλέξουν οι ίδιοι τις διοικήσεις των συλλόγων τους. Οι φοιτητές της Νομικής Αθηνών και του Μετσόβιου Πολυτεχνείου θέτουν το ζήτημα σε συγκεντρώσεις που πραγματοποιούνται στις 22 του Γενάρη 1972. Ζητούν τη σύγκληση γενικών συνελεύσεων για την προετοιμασία εκλογών. Στις συγκεντρώσεις αυτές αποκαλύπτεται ολόκληρο ή ανυπαρξία και της ελάχιστης επιρροής της χούντας στο σπουδαστικό κόσμο: από τους 500 περίπου φοιτητές που συγκεντρώνονται στη Νομική Σχολή, οι όπαδοι του δικτατορικού καθεστώτος δέν ξεπερνούν τους

είκοσι (20) περιλαμβανομένων και των διορισμένων μελών του συμβουλίου του συλλόγου. Η ίδια περίπτωση αναλογία και στη συγκέντρωση σπουδαστών του Πολυτεχνείου.

Συγκεντρώσεις με το ίδιο αίτημα γίνονται και σ' άλλες Σχολές, ενώ παράλληλα φοιτητές των Σχολών των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών και Ίωαννίνων και του Ε.Μ.Πολυτεχνείου προσφεύγουν στα Πρωτοδικεία και ζητούν το διορισμό προσωρινών διακρίσεων στους συλλόγους, για τη σύγκληση συνελεύσεων και την εκλογή αντιπροσωπευτικών διοικητικών συμβουλίων. Πρώτη προσφυγή γίνεται από 42 φοιτητές της Νομικής Αθηνών, την οποία υποστηρίζουν με έγγραφη δήλωσή τους και άλλοι 150 φοιτητές της Σχολής.

Την άμεση διενέργεια εκλογών στους φοιτητικούς συλλόγους όλων των Ανώτατων σχολών ζητεί και η γενική συνέλευση των μελών της Ένωσης Κρητών Φοιτητών με ψήφισμά της (19 - 3 - 72). Και καλεί την πολιτεία «να θέσει τέρμα στην έπιλογή της ήγείας των σπουδαστών από μη φοιτητικά όργανα». Σχετική ανακοίνωση εκδίδει στη συνέχεια και το αίρετο διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου Χίων Σπουδαστών.

Στις 21 Απριλίου 1972, λίγο μετά τη δοξολογία στη μητρόπολη για την πέμπτη επέτειο της δικτατορίας, εκατό περίπου φοιτητές και φοιτήτριες (μέλη κυρίως της ΕΚΙΝ) συγκεντρώνονται στο χώρο των προπυλαίων του Πανεπιστημίου Αθηνών και ψέλνουν τον έθνικό ύμνο. Τραγουδούν το «Πότε θα κάνη ξαστεριά». Φωνάζουν «Έλευθερία», «Δημοκρατία». Και ό κόσμος τους χειροκροτεί.

Έμφανίζεται ισχυρή δύναμη αστυνομικών και οι φοιτητές υποχωρούν προς την είσοδο του Πανεπιστημίου ψέλνοντας τον έθνικό ύμνο. Η αστυνομία επιτίθεται με επικεφαλής τον διευθυντή της Αστυνομίας Δασκαλόπουλο και τους αστυνόμους Μπάμπη και Καραπαναγιώτη. Κτυπά τους σπουδαστές και 11 απ' αυτούς συλλαμβάνει.

Στο μεταξύ, 500 και πλέον φοιτητές της Φυσικομαθηματικής Σχολής Αθηνών πραγματοποιούν σιωπηλή πορεία διαμαρτυρίας στις 27 του Απριλίου, από την Πανεπιστημιούπολη προς τα προπύλαια του Πανεπιστημίου. Αστυνομικές δυνάμεις τους διαλύουν στο ύψος του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός». Προηγούμενως έχουν κηρύξει ά-

ποχή από τα μαθήματά τους, στην οποία συμμετέχει το σύνολο σχεδόν των φοιτητών και των πέντε τμημάτων της Σχολής. Αίτημα, ή μεταφορά δύο μαθημάτων στο επόμενο έτος σπουδών, μέτρο που ισχύει σ' άλλες τις άλλες Σχολές. Αίτημα, την ικανοποίηση του οποίου δεν μπορούν να πετύχουν οι διορισμένες διοικήσεις των συλλόγων της Σχολής. Όμως η αγωνιστική αποφασιστικότητα των σπουδαστών υποχρεώνει τη Σχολή να δώσει άμέσως ικανοποιητική λύση στο πρόβλημά τους.

Από την άλλη μεριά, οι σπουδαστές της Ανώτερης δημόσιας Σχολής Υπομηχανικών Αθηνών καταβαίνουν πρώτοι σε άπεργιακό αγώνα από 3 ως 13 Μάρτη 1972, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την κατάργηση κεκτημένων επαγγελματικών δικαιωμάτων τους. Νέα άπεργία διαρκείας κηρύσσουν οι σπουδαστές Υπομηχανικοί Αθηνών - Θεσσαλονίκης στις 25 του Απριλίου 1972. Και τους ακολουθούν αργότερα οι σπουδαστές της Ανώτερης δημόσιας Σχολής Ηλεκτρονικών του Σιδιτανειδείου Ίδρύματος.

Θορυβούνται

Η κινητοποίηση χιλιάδων φοιτητών αλαφιάζει τις διορισμένες διοικήσεις των σπουδαστικών συλλόγων, καθώς και το καθοδηγητικό τους όργανο, τη Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών. Και με ύβρεις, συκοφαντίες και άπειλές προσπαθούν να κρατήσουν τις θέσεις τους στους συλλόγους. Σ' αυτό τους συμπαραστέκεται και το σπουδαστικό τμήμα της Ασφάλειας που καλεί κατά δεκάδες τους δημοκράτες συνδικαλιστές φοιτητές, με άτομικές προσκλήσεις «δι' ύπόθεσιν των», τους οποίους και... συμβουλεύει καταλλάλλως.

Η θητεία των διορισμένων συμβουλίων των σπουδαστικών συλλόγων λήγει το καλοκαίρι του 1972, χωρίς να πραγματοποιηθή ή έντολή του Πρωτοδικείου για διενέργεια εκλογών. Όμως οι φοιτητές προχωρούν. Υποβάλλουν νέες προσφυγές στα Πρωτοδικεία, τα όποια διορίζουν μέλη των διοικήσεων από τους καταλόγους φοιτητών κάθε Σχολής. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις που κατατέθηκαν προσφυγές ή έγιναν παρεμβάσεις των ενδιαφερομένων. Στις άλλες περιπτώσεις διορίζονται τα μέλη των προηγούμενων διορισμένων

διοικήσεων ή πρόσωπα που υποδεικνύονται από τις προηγούμενες διοικήσεις. Τα συμβούλια αυτά, σύμφωνα με τις νέες εντολές των Πρωτοδικείων οφείλουν να διενεργήσουν εκλογές το αργότερον ως τις 10 Ιανουαρίου 1973.

Στο μεταξύ δημοσιεύεται το Β.Δ. 269) 1972 σύμφωνα με το οποίο «οιαδήποτε χρήσις των όπλων συγχωρείται», προκειμένου να διαλυθή συγκέντρωση, από την εξέλιξη της οποίας υπάρχει κίνδυνος της ζωής ή της ακεραιότητας των μετεχόντων, ή οι μετέχοντες εκτρέπονται σε αξιόποινες πράξεις ή βιαιοπραγούν κατά των ανδρών της δημοσίας τάξεως (!).

Η προσφυγή στη χρήση των όπλων —όρίζει ακόμη το διάταγμα — θα γίνη έφ'όσον δέν έχει επιτευχθή ή διάλυση της συγκεντρώσεως δι' άλλων μέσων, από την πειθώ μέχρι και της χρήσεως «αστυνομικής ράβδου, δακρυγόνων ή έτέρων συναφών μέσων».

Τό φασιστικό καθεστώς δέν αισθάνεται άσφαλές ούτε με τον στρατιωτικό νόμο, τον όποιον και ενισχύει με τό παραπάνω διάταγμα..., χωρίς κανένα δεδαίως αποτέλεσμα, εκτός από τό να πείση για την αδυναμία του μπροστά στην άκαμπτη θέληση του Έλληνικού Λαού, για τό γκρέμισμα της δικτατορίας και την επαναφορά της δημοκρατίας στη χώρα.

Ο Καταστατικός Χάρτης

Από την άλλη μεριά, τό καθεστώς Παπαδόπουλου και Σία προπαθεί να επιβάλει έναν Καταστατικό Χάρτη των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που οι διατάξεις του είναι αντίθετες με τή συνταγματικά, (ακόμα κι' από τό σύνταγμα του 1968) κατοχυρωμένη αυτοτέλεια των ανώτατων σχολών. Παράλληλα καθιερώνουν έναν μηχανισμό που θέτει φραγμό στις συνδικαλιστικές και ακαδημαϊκές ελευθερίες.

Τόν Αύγουστο του 1972 ή έφημερίδα «Τά Νέα» αποκαλύπτει την ύπαρξη τελικού προσχεδίου Καταστατικού Χάρτη και δημοσιεύει τις βασικές του διατάξεις. Οι φοιτητές δέν έχουν πάρει μέρος στη σύνταξη του προσχεδίου. Όμως ή έπιτροπή στην όποία ή χούντα έχει αναθέσει τή σύνταξη του Χάρτη, δέχεται στις 9 Ιουνίου, στην

Ακαδημία Αθηνών (πρόεδρος της έπιτροπής είναι ο ακαδημαϊκός Ι. Ξανθάκης) και άκούει τις απόψεις των «έκλεκτων» του καθεστώτος φοιτητών που είναι διορισμένοι στις διοικήσεις των συλλογικών σπουδαστικών οργάνων ΔΕΣΠΑ, ΦΕΑΠ Θεσσαλονίκης και ΕΦΕΕ. Έκπρόσωποι δήθεν των φοιτητών, που στην πραγματικότητα όμως δέν εκπροσωπούν παρά μόνο τον έαυτό τους.¹ Αλλά ή έπιτροπή δέν τολμά να αναφέρη τό γεγονός αυτό στο κείμενο του προσχεδίου, φοβούμενη την αντίδραση του φοιτητικού κόσμου.

Τό προσχέδιο που αποτελείται από 125 άρθρα, καταρτίστηκε από τον καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής Δ. Κουτσογιαννόπουλο, Α' αντιπρότανι τότε, του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της έπιτροπής σύνταξης του Καταστατικού Χάρτη, «βάσει των ληφθεισών υπό της έπιτροπής αποφάσεων και του κατά τό παρελθόν έτος έκπονηθέντος σχεδίου» (έκπονηθέντος, ως σημειωθή, υπό την προεδρία του Δ. Κουτσογιαννόπουλου, τον όποιον όπως αποδεικνύεται, έμπιστεύεται απόλυτα τό καθεστώς των συνταγματαρχών).

Σύμφωνα λοιπόν με τις διατάξεις του προσχεδίου: ο πρόεδρος της συγκλήτου είναι υποχρεωμένος να πληροφορεί τον ύπουργό Παιδείας για την έλλειψη απαρτίας και την άπουσία συγκλητικών από συνεδριάσεις της συγκλήτου (άρθρα 20 παρ. 3 και 25 παρ. 1, αντίστοιχα), ο ύπουργός Παιδείας έχει δικαίωμα να άπορρίπτει κανονικά έκλεγέντες καθηγητές και όχι να επικυρώνει άπλά και μόνον, όπως ίσχυε, την εκλογή τους (άρθρο 66). Άρθρο που έρχεται σε αντίθεση ακόμα και με τό υπ' άρ. 1 άρθρο του προσχεδίου που όρίζει ότι «τά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και λειτουργούν υπό την έποπτεία του Κράτους. Έν τή έννοία της αυτοδιοικήσεως περιλαμβάνεται ίδια ή υπό των ιδρυμάτων εκλογή των αρχών αυτών ως και του πάσης φύσεως διδακτικού και διοικητικού προσωπικού».

Ακόμα, τό προσχέδιο με τό άρθρο 11 παρ. 3, όρίζει ότι «διά την θέσιν του πρυτάνεως και του κοσμήτορος ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος εκλογίμοι είναι πάντες οι τακτικοί καθηγηται του οικείου ιδρύματος ως και πάλν έτερον πρόσωπον έλληνικής ύπηκοότητας» και μάλιστα «άνεξαρτήτως ήλικίας». Επίσης, δέχεται τό θεσμό του κυβερνητικού έπιτρόπου και με διατάξεις του καθορίζει τις δικαιοδοσίες

και τὸ ποιοὶ μποροῦν νὰ διορίζονται στὴ θέση αὐτῆ. Νὰ τί λέει τὸ ἄρθρο 36: «Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος διορίζεται διατελέσας τακτικῆς καθηγητῆς Πανεπιστημίου ἢ ἄλλου ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ ἢ δρῦματος ἢ ἐν ἐνεργείᾳ ἢ συνταξιούχος ἀνώτατος δημόσιος πολιτικὸς ἢ στρατιωτικὸς ὑπάλληλος ἢ ἀνώτατος δικαστικὸς, ἐν γένει λειτουργὸς ἢ ἐπιστῆμων ἀνεγνωρισμένου κύρους, ἐπὶ θητεία πέντε ἐτῶν, δυναμένη νὰ ἀνανεοῦται».

Τέλος, τὸ προσχέδιο προβλέπει τὴ συγκρότηση Συμβουλίου ποῦ θὰ γνωμοδοτεῖ γιὰ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾷ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καὶ τὴ χάραξη κυβερνητικῆς πολιτικῆς στὸ χῶρο τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας. Τὸ συμβούλιο θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς ὁμότιμους καθηγητῆς - ἀκαδημαϊκοὺς, ἀπὸ τρεῖς πρυτάνεις καὶ ἓναν κοσμήτορα, οἱ ὅποιοι θὰ διορίζονται ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο. Τὸ συμβούλιο αὐτὸ θὰ λειτουργεῖ στὸ ὑπουργεῖο Παιδείας (γιὰ νὰ ἐργάζεται φαίνεται πιὸ ἐλεύθερα καὶ πιὸ ἀνεξάρτητα (!) πράγμα θέβια ποῦ ἔχει ἐξασφαλιστεῖ μῖς ἐξαρχῆς, μὲ τὸ διορισμὸ τῶν μελῶν του ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸ του συμβούλιο!..).

Ἔ Ο Σύνδικαλισμὸς

Οἱ συνδικαλιστικὲς καὶ ἀκαδημαϊκὲς ἐλευθερίες συμπιέζονται ἀκόμα περισσότερο μὲ τὸ προσχέδιο τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθεῖ, ὅτι σ' αὐτὸ ἔχουν περιληφθεῖ ὅλες οἱ φασιστικὲς διατάξεις τοῦ Ν.Δ.93) 1969. Κι' ἀκόμα περισσότερο, καθιερώνει μέτρα ποῦ ὀλοκληρώνουν τὸ πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο θέλει ἢ χούντα νὰ «κινεῖται» ἡ σπουδάζουσα νεολαία. Νὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ μέτρα αὐτά: Τὸ ἄρθρο 117, παρ. 3, ὀρίζει ὅτι τὰ καταστατικὰ τῶν φοιτητικῶν συλλόγων πρέπει πρῶτα νὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴ Σύγκλητο καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖο (διάταξη ποῦ δάξει τὴ σύγκλητο πάνω ἀπὸ τὴ δικαστικὴ ἀρχή).

Τὸ ἄρθρο 117, παρ. 2, ὀρίζει ὅτι ὅσοι φοιτητῆς μένουν στὸ ἴδιο ἔτος σπουδῶν δὲν μποροῦν νὰ μετέχουν στὴ διοίκηση τῶν φοιτητικῶν συλλόγων (διάταξη ποῦ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν φοιτητὴ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ πολίτη).

Τὸ ἄρθρο 124 κάνει δυνατικὴ τὴν αὐτοπρόσωπη παρουσία τοῦ φοι-

τητῆ ποῦ διώκεται πειθαρχικά, στὸ Πειθαρχικὸ Συμβούλιο, ἐνῶ ὁ νόμος 93) 69 ὀρίζει τὴν ἐμφάνιση τοῦ κατηγορούμενου στὸ ἀρμόδιο πειθαρχικὸ ὄργανο. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ προσχεδίου ὀρίζει ὅτι «ἡ ἀπολογία ὑποβάλλεται ἐγγράφως».

Ἡ ἐπιτροπὴ σύνταξης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη προχωρεῖ καὶ στὴν καθιέρωση τῆς συμμετοχῆς τῶν φοιτητῶν σὲ ὄργανα διοίκησης τῆς Σχολῆς τους, σὲ θέματα ποῦ ἀφοροῦν τὴ διατροφή, τὴ στέγαση, τὴς διάφορες φοιτητικὲς, καλλιτεχνικὲς, κοινωνικὲς καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις, τὸ φοιτητικὸ συνδικαλισμὸ καὶ τὴν ἐκπροσώπηση τῶν φοιτητῶν στὰ διάφορα πανεπιστημιακὰ ὄργανα. Συγκεκριμένα, μὲ τὸ ἄρθρο 28, παρ. 4, ὀρίζει τὴ σύσταση Συμβουλίου Φοιτητικῆς Μερίμνης, ἀπὸ τρεῖς καθηγητῆς, τὸν διευθυντὴ τῆς φοιτητικῆς λέσχης καὶ πέντε φοιτητῆς - ἐκπροσώπους τοῦ συλλόγου φοιτητῶν τῆς Σχολῆς, τὸ ὁποῖο θὰ ἐπιλαμβάνεται ὅλων τῶν παραπάνω θεμάτων. Ἔτσι τὸ προσχέδιο δάξει τὸ Συμβούλιο αὐτὸ, ὑπεράνω τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργάνων, ὅπως εἶναι οἱ φοιτητικοὶ σύλλογοι καὶ τὰ δευτεροβάθμια ὄργανά τους, μὲ σκοπὸ νὰ τὰ ἀποδυναμώσει ἀκόμα περισσότερο. Κι' ὁ στόχος αὐτὸς ἀποκαλύπτεται, ὀλότελα πιὰ, στὸ ἄρθρο 114, παρ. 1, ποῦ ὀρίζει τὰ ἐξῆς:

«Φοιτητὰ προτιθέμενοι νὰ καλέσουν εἰς συνάθροισιν φοιτητῆς μῖς ἢ πλειόνων Σχολῶν ἢ ὁμάδα φοιτητῶν, ὀφείλουν νὰ ζητήσουν, προτάσει τοῦ Συμβουλίου Φοιτητικῆς Μερίμνης, παρὰ τοῦ πρυτάνεως ἢ κοσμήτορος Α.Ε.Ι. ἐγγράφως τὴν πρὸς τοῦτο ἄδεια, δηλοῦντες τὸν τόπον, τὴν ἡμέραν καὶ ὄραν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς συναθροίσεως. Οἱ παραλείποντες τοῦτο ὡς καὶ οἱ παρὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ πρυτάνεως ἢ τοῦ κοσμήτορος προβαίνοντες εἰς τὴν πρόσκλησιν, τιμωροῦνται πειθαρχικῶς».

Ἐπίσης, τὸ ἄρθρο 116, παρ. 1, προβλέπει τὰ ἐξῆς: «Τὰ φοιτητικὰ σωματεῖα δὲν δύνανται νὰ παρακωλύουν καθ' οἷονδήποτε τρόπον τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῶν μαθημάτων καὶ ἐξετάσεων, οὔδὲ νὰ ἐπιδιώκουν πολιτικὸς σκοπούς».

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ — ποῦ ἀπαγορεύει καὶ τὴν ἀπεργία τῶν φοιτητῶν — μῖς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναφερθοῦμε στὴν ἰδεολογικὴ θέση καὶ θεωρία, ποῦ θεσμοθετοῦν καὶ καλλιεργοῦν οἱ ἀντιδραστικὲς καὶ φασιστικὲς δυνάμεις, περὶ «ἀπολιτικότητας» τοῦ φοιτητῆ — ποῦ ση-

μαίνει ότι ο σπουδαστής δεν πρέπει να ανακατεύεται με την πολιτική, με τα κοινά δηλαδή, αλλά μόνο με τα μαθήματά του.

Δεν είναι ανάγκη να υπογραμμίσουμε ιδιαίτερα ότι αυτή η ίδια ή θέση περί «απολιτικότητας» του φοιτητή — και πολύ περισσότερο του φοιτητικού κινήματος — είναι αντιδραστική κι' ότι ταυτόχρονα φανερώνει τη φασιστική ιδεολογία του νομοθέτη. Η θέση αυτή, και όπως παρουσιάζεται στο παραπάνω άρθρο («οὐδὲ νὰ ἐπιδιώκουν πολιτικούς σκοπούς») θεσπίζεται από το φασιστικό, δικτατορικό καθεστώς (βλέπε παρόμοιες διατάξεις του Ν.Δ.93) 69) μόνο για τους αντιπάλους του κι' εφαρμόζεται μόνο κατά των αντιπάλων του, που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία του σπουδαστικού κόσμου και οι όποιοι μέσ' από τα συνδικαλιστικά τους όργανα αγωνίζονται ενάντια στους φορείς και τα συμφέροντα της αντίδρασης, για την επίτευξη ευρύτερων εκπαιδευτικών και πολιτικοκοινωνικών στόχων.

Η διατάξη που κατοχυρώνει τη θεωρία αυτή νομοθετικά, δεν ίσχυε για τους ιδεολογικούς φίλους και συμπαράστατες του αντιδραστικού, δικτατορικού καθεστώτος. Αντίθετα μάλιστα, ο προπαγανδιστής του καθεστώτος Παπαδόπουλος, Βύρ. Σταματόπουλος (καθώς και άλλοι) προτρέπει ούς φοιτητές «να γίνουν οι φορείς της επαναστατικής αλλαγής (σ.σ. που έφερε το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου) την όποιαν έχει ανάγκη ο τόπος έναν θέλη να ζήση και να επιδιώση» (από όμιλία του στους φοιτητές Πανεπιστημίου Πατρών στις 6 Νοεμβρίου 1972). Και ακόμα, τους καλεί — σε άλλη όμιλία του — να παίρνουν θέση πάνω σε θέματα που αφορούν την έξωτερική πολιτική της χώρας. Βλέπουμε ακόμα τις διορισμένες διοικήσεις των συλλόγων και τα δευτεροβάθμια όργανά τους ΔΕΣΠΑ, ΕΦΕΕ, να όρίζουν και να καθιερώνουν ακόμα και ...ήμέρα ευχαριστιών προς τη δικτατορία και τον άρχηγό της Παπαδόπουλο «εις ανάμνησιν της χορηγήσεως δωρεάν επιστημονικών συγγραμμάτων».

Όμως ή θέση που θέλει το σπουδαστή απολιτικό, σκοπεύει βασικά και κύρια στο να άδρανοποιήσει πολιτικά τους φοιτητές κι έτσι να άποδυναμώσει ποσοτικά και ποιοτικά τη φοιτητική πρωτοπορεία. Άλλά στην περίπτωση και στο βαθμό που πετυχαίνει ο στόχος αυτός, δεν μπορούμε να μιλάμε πια για άπολιτικό φοιτητή. Γιατί δεν

είναι καθόλου τέτοιος, άφου ή πολιτική άδράνεια του άποτελεί στην ούσία πολιτική θέση, και άσφαλώς θετική προσφορά και συμβολή, ως ένα βαθμό, στις επιδιώξεις των αντιδραστικών δυνάμεων. Έτσι γίνεται ξεκάθαρος ο σκοπός της θέσης περί «απολιτικότητας» των φοιτητών και της προσπάθειας άπολιτικοποίησης του σπουδαστικού κινήματος.

Έτέλος, το προσχέδιο του Καταστατικού Χάρτη περιλαμβάνει και την ακόλουθη διατάξη, ή όποια πλήττει κυρίως τους εργαζόμενους φοιτητές: «Φοιτητής περί του όποιου έσημειώθη υπό του οικείου καθηγητού, ότι λίαν έλλιπώς ή ούδόλως έφοίτησεν εις την υποχρεωτικήν άσκησιν, αποκλείεται των έπακολουθουσών εξετάσεων και υποχρεούται να επαναλάβη τα μαθήματα του αυτού έτους, εκτός αν ή οικεία Σχολή ή ή Σύγκλητος ήθελον άποφασίσει άλλως». Πρέπει να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με τον κανονισμό των Σχολών, φοιτητής που έχει «λίαν έλλιπώς» ή «ούδόλως» άσκηθῆ σ' ένα μάθημα, αποκλείεται από τις εξετάσεις του μαθήματος αυτού και όχι απ' όλα τα μαθήματα, που έχει σαν άποτέλεσμα να χάνει το έτος σπουδών του, όπως θέλει το προσχέδιο (άρθρο 96, παρ. 4).

Οί φοιτητές καταγγέλλουν το σχέδιο του Καταστατικού Χάρτη Άνωτάτων Εκπαιδευτικών Ίδρυμάτων τόσο για το περιεχόμενό του, όσο και για το γεγονός ότι συντάχθηκε χωρίς να ζητηθῆ ή γνώμη τους. Και ζητούν ή σύνταξη του σχεδίου και του τελικού σχετικού διατάγματος να γίνει με τη συμμετοχή των γνήσιων εκπροσώπων τους. Να συνταχθῆ Καταστατικός Χάρτης που οι διατάξεις του να προβλέπουν και να κατοχυρώνουν τη δημοκρατική λειτουργία των άνώτατων σχολών και την αυτοτέλεια των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, την έλευθερία της γνώμης και την έλευθερη διακίνηση των ιδεών, την έλευθερία κι' ανεξαρτησία του φοιτητικού συνδικαλισμού, την κατοχύρωση του πανεπιστημιακού άσύλου καθώς και όλων των δικαιωμάτων που έχουν οι φοιτητές σαν πολίτες.

Η επιτροπή σύνταξης του προσχεδίου του Καταστατικού Χάρτη είχε συγκροτηθῆ από το ύπουργείο Παιδείας το Νοέμβριο 1971 και άποτελείτο στην πλειοψηφία της από καθηγητές Πανεπιστημίου. Ίδου ή σύνθεσή της: Ι. Ξανθάκης, όμότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνών και άκαδημαϊκός, πρόεδρος, Κ. Άλεξόπουλος (3),

πρύτανης του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀκαδημαϊκός, ἀντιπρόεδρος, Ἄν. Γιαννουλάτος, καθηγητῆς Θεολογικῆς Ἀθηνῶν καὶ γενικὸς διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Κων. Γεωργόπουλος (ὁ βασικὸς συνεργάτης - συνταγματολόγος τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος) κοσμητορας τῆς Νομικῆς Ἀθηνῶν, Κων. Γούδας, καθηγητῆς, ἀντιπρόεδρος διοικουσας ἐπιτροπῆς Πανεπιστημίου Πατρῶν, Δημ. Δελιδάνης, κοσμητορας τῆς Νομικῆς Θεσσαλονίκης, Ἀχ. Κομινός, οἰκονομολόγος, Δημ. Κουτσογιαννόπουλος, Β' ἀντιπρύτανης Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γ. Νίκολης (4), μηχανολόγος - ἠλεκτρολόγος καὶ Σωτ. Παπασταμάτης, ὑφηγητῆς Παθολογίας, μέλη.

Ἐνα χρόνο μετὰ, τὸ Σεπτέμβριον 1973, παρουσιάζεται ἕνα νέο σχέδιο Καταστατικοῦ Χάρτη, μετὰ τὴν ὀνομασία «Εἰσήγησις ἐπὶ τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως» ποὺ ἐκπόνησε «Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως» τοῦ ὑπουργείου Παιδείας, χωρὶς μάλιστα νὰ γίνονιν γνωστὰ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς.

Ἡ εἰσήγησις αὐτὴ δημοσιεύθηκε σὲ συνέχειες στὸ «Βῆμα» (9-15 Σεπτέμβριον). Ἡ στήλη «Οἱ νέοι καὶ τὰ προβλήματα τους», τῆς ἐφημερίδας «Τὰ Νέα», στὸ φύλλον 10 τοῦ Σεπτέμβριον παρατηροῦσε ἀνάμεσα στ' ἄλλα καὶ τὰ ἑξῆς, γιὰ τὸ μέρος τῆς εἰσηγήσεως ποὺ ἀφοροῦσε τὴν διοίκηση τῶν Ἀνώτατων Σχολῶν: «... στὴν οὐσία, οἱ βασικὲς θέσεις τῆς «Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς» ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν Ἰδρυμάτων, δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὶς θέσεις τοῦ σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, τὸ ὁποῖο, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἀποσύρθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴν ἔντονη κριτικὴ ποὺ ὑπέστη ἀπὸ τοὺς φοιτητῆς». Ἐντονη κριτικὴ ἄσκησε ἐνάντια στὴν «Εἰσηγήσει» καὶ ὁ συνεργάτης τοῦ «Βήματος», ὑφηγητῆς Γ. Κουμάντος. Τελικὰ, ἡ «Εἰσηγήσει ἐπὶ τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως» εἶχε τὴν ἴδια τύχη μετὰ τὸ προσχέδιο τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ποὺ ἀναφέραμε πρὸς ἄνω.

Πρὸς ἐκλογές

Ἡ ἔντονη πίεσις ποὺ ἀσκεῖ ὁ φοιτητικὸς κόσμος μετὰ τὶς κινητοποιήσεις του στὸ δικτατορικὸ καθεστῶς ἐξαναγκάζει τὴν χούντα νὰ

δώσει ἐντολὴν στὰ ὄργανά της νὰ διενεργήσουν ἐκλογές στοὺς φοιτητικὸς συλλόγους, σύμφωνα βέβαια μετὰ τὸ σχέδιο βίας καὶ νοθείας ποὺ θὰ ἐφαρμόζαν ἢ Ἀσφάλεια ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ τὰ μέλη τῶν διορισμένων συμβουλίων τῶν συλλόγων (μετὰ τὶς φασιστικὲς διατάξεις τῶν καταστατικῶν) ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἔτσι, ἡ διορισμένη διοίκηση τῆς ΕΦΕΕ στὶς 10 Ὀκτώβριον ἀνακοινώνει ὅτι ἀποφασίστηκε νὰ γίνονιν ἀρχαιρεσίες τὸ ἀργότερον μέχρι 31 τοῦ Δεκεμβρίου 1972. Ἀμέσως μετὰ, τὰ διορισμένα διοικητικὰ συμβούλια ἀναγγέλλουν τὸ ἀνοιγμα τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων γιὰ τὴν ἐγγραφή μελῶν στοὺς συλλόγους καὶ τὴν σύγκλησις γενικῶν συνελεύσεων γιὰ τὶς 25 Ὀκτωβρίου. Ἡ προθεσμία ποὺ δάξουν γιὰ τὴν ἐγγραφήν στοὺς καταλόγους κυμαίνεται μετὰξὺ 8 καὶ 10 ἡμερῶν, γεγονός ποὺ περιορίζει τὸν ἀριθμὸ ἐγγραφῶν στὸ ἐλάχιστον.

Οἱ φοιτητῆς ζητοῦν νὰ παραταθεῖ ἡ προθεσμία τῶν ἐγγραφῶν γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ γραφτοῦν οἱ ἐργαζόμενοι σπουδαστῆς, οἱ σπουδαστῆς ποὺ θρῖσκονται στὴν ἐπαρχία (γιατὶ δὲν ἔχουν ἀρχίσει ἀκόμα οἱ παραδόσεις τῶν μαθημάτων), ἐκείνοι ποὺ ὀφείλουν μαθήματα τῆς ἐξεταστικῆς περιόδου τοῦ Ὀκτώβριον, καθὼς καὶ οἱ πρωτοετῆς φοιτητῆς. Ὅμως τὸ αἴτημα δὲν ἱκανοποιεῖται. Στὸς ἐκλογικοὺς καταλόγους γράφεται μόνον τὸ 1) ὃ περίπου τῶν φοιτητῶν κάθε Σχολῆς. Ταυτόχρονα, ζητοῦν ἀπὸ τὰ συμβούλια τῶν συλλόγων νὰ διανεμῶν ἀντίγραφα καταστατικῶν στοὺς φοιτητῆς, ποὺ καλοῦνται νὰ ἐκλέξουν τοὺς ἐκπροσώπους τους χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὰ δικαιώματά τους πάνω στὴ διαδικασία τῶν ἐκλογῶν. Οἱ περισσότεροι σχεδὸν σύλλογοι ἀρνοῦνται νὰ μοιράσουν τὸ καταστατικὸ ἢ τὸ δίνουν σὲ φοιτητῆς, ἐλάχιστους βέβαια, τῆς ἐμπιστοσύνης τους. Ὡστόσο τὸ περιεχόμενον τῶν καταστατικῶν ποὺ εἶναι κοινὸν καὶ ραμμένον στὰ μέτρα τῶν ὀπαδῶν τῆς χούντας, γίνονται γνωστὰ στοὺς ἀγωνιζόμενους φοιτητῆς. Γίνονται μόλις τώρα γνωστῆς στοὺς δημοκράτες φοιτητῆς οἱ τροποποιήσεις ποὺ ἔγιναν ἐρήμην τους τὸ 1968.

Ἀποκαλυπτικὰ εἶναι ἐπίσης τὰ ὅσα ἀναφέρονται σὲ γράμμα - νοτοκουμέντο, τοῦ χουντικοῦ προέδρου τῆς Διοικουσας Ἐπιτροπῆς Συλλόγων τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου Α. Παθερέτου πρὸς τὸν δικτατορικὸ «ὑπουργὸν» Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Σ. Ἀγαπητίδη. Νὰ τί λέει ἀνάμεσα στ' ἄλλα:

«Όταν διωρίσθημεν τὸν Φεβρουάριον τοῦ '72 ἐλάβομεν τυπικῶς τὴν ἐντολὴν τῆς διενεργείας ἐκλογῶν. Λέγω τυπικῶς διότι ἐγνωρίζαμεν ὅτι ὑφίστατο συμπαιγνία μεταξύ ἡμῶν καὶ τοῦ Ὑπουργείου Κυβερνητικῆς Πολιτικῆς. Προφορικῶς ἔλεγον οἱ ὑπεύθυνοι ὅτι ἐκλογαὶ δὲν πρέπει νὰ γίνουσι. Ὅπωςδήποτε νομικὸν θέμα ὑπῆρχεν. Καὶ ἐδῶ ἐστηρίχθησαν καὶ ἐδημιούργησαν τὸν θόρυβον. Νομικῶς ἔχουν οἱ θορυβήσαντες δίκαιον. Μᾶς ἐνήγαγον εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τὸ ὅτι δὲν ἐκάναμεν ὡς εἴχομεν ὑποχρέωσιν οὐδεμίαν προσπάθειαν δι' ἐκλογάς. Ἐρωτήσαμεν τὸ Ὑπουργεῖον Κυβερνητικῆς Πολιτικῆς τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Μᾶς ἀπήντησαν «πετάξτε τοὺς ἔξω». Ἐπεσημάναμεν εἰς τοὺς ὑπευθύνους ὅτι ἔχουν δίκαιον (καλοπρόαιρον ἢ μὴ) νὰ θορυβοῦν καὶ ἐζητήσαμεν τὴν ἔκδοσιν ἐρμηνευτικῆς ἐγκυκλίου, ἣτις θὰ διευκρίνιζε ὅτι ἐκλογαὶ εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα δὲν εἶναι ἐπιτρεπταί. Ἐλάβαμεν τὴν ἀπάντησιν ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν διότι ἔχει τεθῆ ἐν πλήρει ἰσχύϊ ἡ σχετικὴ νομοθεσία.

«Ὁ κ. Β. Σταματόπουλος ἐπισκεφθεὶς τὰ Πανεπιστήμια ἐτόνιζε ὅτι φορεὺς διὰ τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν εἶναι μόνον ἡ Κυβέρνησις, καὶ μόνον ὅταν αὕτη θελήσῃ θὰ διενεργηθοῦν αὐταί. Ἦτο μία ἀπάντησις, ἣτις θὰ ἐπέλυε ὅλα τὰ προβλήματα. Ἐζητήσαμεν νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμεν εἰς τὸ Δικαστήριον. Μᾶς ἀπάντησαν ὅτι οὐδεμίαν νομικὴν ἰσχὴν ἔχει. Οὕτω ἤχθημεν κατηγορούμενοι εἰς τὸ Δικαστήριον. Προσεκόμισαν πλαστὰ ἔγγραφα ἐμφαίνοντα ὅτι προετοιμάζαμεν ὄντως τὰς ἐκλογάς, κατηγοροῦντες ἅμα τοὺς πρωταίτιους τοῦ θορύβου ὅτι μὲ τὴν τακτικὴν των παρακλύδουσι τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἦτο μία εὐκόλος καὶ βολικὴ ὁδὸς διὰ δικαιολογίαν.

«Πῶς ἐφθάσαμεν ὁμῶς μέχρι αὐτοῦ τοῦ σημείου; Μέχρι τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1971 ὑπῆρχε ἡσυχία εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα. Ἡσυχία ὁμῶς φαινομενικὴ ὡς ἀπεδείχθη 2 μῆνας ἀργότερον. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ '71 ὁ κ. Παπαγγελῆς ἔρριψεν πρῶτος τὸ σύνθημα τῆς διενεργείας ἐκλογῶν λέγοντας ὅτι ἐπιθυμία τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἦτο αὐταὶ νὰ διενεργηθοῦν συντόμως. Ἐλέχθη ὁμῶς τοῦτο τὴν στιγμὴν καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία διοργανωτικὴ προετοιμασία, οἱ διορισμοὶ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων ἐκκρεμοῦσαν εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον, οἱ δὲ ὑπεύθυνοι παράγοντες τοῦ Ὑπουργείου Κυβερνητικῆς

Πολιτικῆς ἐφαίνοντο ἀνίκανοι καὶ ἀνεπαρκεῖς. Τὸν ἴδιον χρόνον ἐδημιουργήθη ἡ Ε.Κ.Ι.Ν. (Εὐρωπαϊκὴ Κίνησις Νέων) μὲ σαφῆ ἀντικυβερνητικὴν κατεύθυνσιν. Ἐστράφησαν πρὸς τὰ ἐκεῖ πολλοὶ νέοι ὄλων τῶν ἰδεολογικῶν ἀποχρώσεων διότι ἐκεῖ ἱκανοποιοῦν στοιχειωδῶς τὰς ἰδεολογικὰς τῶν ἀνησυχίας.

«Κατόπιν ἤρχισεν ἡ ἀντίδρασις εἰς τὰ Πανεπιστήμια. Γεγονότα ὡς αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐσυνέβησαν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν σπουδαστικῶν συλλόγων τοῦ Πολυτεχνείου ἢ τῆς «ΘΕΜΙΑΔΟΣ» (Νομικὴ Σχολή) ἄφησαν νὰ φανῆ ὅτι ὑπάρχει ὀργανωμένη ἀντίδρασις στρεφομένη μάλιστα ἐναντίον τῶν πλέον συγκροτημένων (κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν) συλλόγων τῆς χώρας. Κατόπιν ἡ συλλογὴ ὑπογραφῶν καὶ ἡ δικαστικὴ προσφυγὴ ἐφάνη νὰ ὀλοκληρώνη τὸν κύκλον τῆς ὀργανωμένης ἀντιδράσεως».

Στὴ συνέχεια ὁ διορισμένος πρόεδρος τῆς ΔΕΣΕΜΠ καταλήγει συνοψίζοντας ὡς ἑξῆς τὰ ὅσα ἐκτενῶς ἀναφέρει στὸ γράμμα του:

«...1) Ὑπῆρχε ἀσαφὴς κυβερνητικὴ πολιτικὴ. 2) Ἐρρίφθη ἰδέα περὶ ἐκλογῶν χωρὶς ὑπαρξίν καταλλήλου ὑποδομῆς, ἐνῶ ἡ ἀντίθετος πλευρὰ διωργανοῦτο. 3) Ὑπῆρχαν ἀνίκανα συμβούλια. 4) Τὰ μέλη τῶν συμβουλίων ὑπέστησαν μία ἄνευ προηγουμένου ἠθικὴν ταλαιπωρίαν μὲ τοὺς δικαστικοὺς ἀγῶνας. 5) Πρέπει ἢ ἀπόφασιν νὰ μὴν εἶναι ἐξευτελιστικὴ διὰ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια. 6) Διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν νέων Δ.Σ. θὰ ὑπάρχη συνεργασία Ἀσφαλείας καὶ ἱκανῶν στελεχῶν - μελῶν. 7) Τὰ νέα μέλη νὰ μορφωθοῦν συνδικαλιστικῶς καὶ νὰ κατευθύνωνται συνεχῶς. 8) Κίνδυνος δημιουργίας παραχῶν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. 9) Εὐκαιρία δημιουργίας ἐνὸς συνδικαλισμοῦ, ὡς ἡμεῖς τὸν θέλομεν. 10) Ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία ἐνὸς εὐρώστου φορέως νέων ἀνθρώπων ἐπὶ κεφαλῆς των δὲ νὰ τεθῆ ἄνθρωπος λίαν ἀξιόλογος. 11) Νὰ καταστήθῃ συνειδησις τὸ καθαρώς ἰδεολογικὸν τῆς ὅλης ὑποθέσεως».

Οἱ συνελεύσεις

Στις 25 τοῦ Ὀκτωβρίου πραγματοποιοῦνται γενικὲς συνελεύσεις στὶς Σχολὰς Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ τὴν προηγούμενη μέρα στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάτρας. Στις Σχολὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσ-

σκαλονίκης στις 30 του ίδιου μήνα και στο Πανεπιστήμιο 'Ιωαννίνων την 1η Νοέμβρη ύστερα από αναβολή.

Οι συνελεύσεις γίνονται σε ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα. Κι' αυτό γιατί οι προεδρεύοντες των γενικών συνελεύσεων, διορισμένοι πρόεδροι των συλλόγων, άγνοούν έτσιθελικά τή θέληση τής πλειοψηφίας των φοιτητών που παίρνουν μέρος στις έργασίες του κυρίαρχου όργανου των συλλόγων τους. Οί φοιτητές ζητούν να έγκρίνουν νέο, δημοκρατικό οργανισμό λειτουργίας των συνελεύσεων, να εκλέξουν πρόεδρο συνέλευσης και οι συνελεύσεις να εκλέξουν τις έφορευτικές έπιτροπές που θα διενεργήσουν τις εκλογές. Από τους έπότες καθηγητές που βρίσκονται εκεί, άλλοι μένουν άπαθείς στον τρόπο διεύθυνσης των εργασιών των συνελεύσεων από τους διορισμένους προέδρους, άλλοι συμβούλευουν τους φοιτητές που έχουν τήν πλειοψηφία—όπως ο καθηγητής τής Νομικής 'Αθηνών Γ. Δασκαλόπουλος—ν' άποχωρήσουν από τις συνελεύσεις, «έφ' όσον νομίζουν ότι άδικούνται» και άλλοι λύνουν τις έργασίες των συνελεύσεων λόγω τής τεταμένης ατμόσφαιρας που επικρατεί σ' αυτές ή επειδή δέν υπάρχει χρόνος για τή συνέχισή τους.

Η δεκαμελής έπιτροπή που εκλέγει ή συνέλευση φοιτητών τής Νομικής 'Αθηνών, σε υπόμνημά της προς τον πρότανη του Πανεπιστημίου, που αναφερόταν στη διεξαγωγή τής συνέλευσης, υπογραμμίζει μεταξύ άλλων:

«... 4) 'Ο έπότες καθηγητής (Δασκαλόπουλος) έξέφρασε τήν έπιθυμία νά μή επέμβη εις τά έσωτερικά τής Γενικής Συνελεύσεως. Ούχ ήττον συνέστησεν εις τους διαφωνούντας προς τον τρόπον διεξαγωγής των εργασιών τής Γ.Σ. νά άποχωρήσουν. Έρωτώμεν: είναι μικροτέρα επέμβασις ή σύστασις του έπότεου - Καθηγητού προς τήν συντριπτικήν πλειοψηφίαν τής Γ.Σ., άνωτάτου όργανου του σωματείου κατά τδ 93 του Α.Κ., νά άποχωρήση εάν διαφωνή με τον τρόπον διεξαγωγής τής Γενικής Συνελευσεως, από τήν έπίπληξιν και τήν έπαναφοράν εις τήν τάξιν του Προέδρου του διορισμένου Διοικητικού Συμβουλίου, ό όποιος δέν κατείχε νομίμως τήν θέσιν του Προέδρου τής Γ.Σ. και δέν ετήρει τήν όρθήν διαδικασίαν παραβιάζων τους νόμους και τά ήθη;»

Στις περισσότερες σχολές στο μεταξύ, οι αντιχουντικοί φοιτη-

τές καταψηφίζουν τά πεπραγμένα των διορισμένων διοικήσεων των συλλόγων, ενώ καταγγέλλουν τήν παρουσία στους χώρους των συνελεύσεων όργάνων τής Ασφάλειας με πολιτική περιβολή. Η άστυνομία συλλαμβάνει πολλούς φοιτητές λίγο πριν μπουν στις αίθουσες των συνελεύσεων.

'Ο διορισμένος πρόεδρος του συλλόγου τής Νομικής 'Αθηνών, άγνοεί τήν πλειοψηφία (άναλογία 850 με 100 περίπου) και λύνει τή συνέλευση. Οί φοιτητές όμως, παραμένουν. Έκλέγουν δεκαμελή έπιτροπή και ή συνέλευση έγκρίνει τδ ακόλουθο ψήφισμα:

«1) Καταδικάζει τήν αυθαιρεσία και τή φυγή του διορισμένου προέδρου, 2) Άποφασίζει τή σύγκληση νέας γενικής συνελεύσεως, 3) Άποδοκιμάζει τή διαδικασία προετοιμασίας τής διεξαγωγής των εκλογών, όπως ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα από τή διορισμένη διοίκηση και ζητεί αδιάδλητες εκλογές, 4) Καταδικάζει τις διορισμένες διοικήσεις τής περιόδου 1968 - 1972 για τήν αντισυνδικαλιστική τακτική και ένοχη σιωπή που επέβαλαν έρήμην των φοιτητών, 5) Τάσσεται άλληλέγγυα στο έργο και τήν ευθύνη τής πρώτης εκλεγμένης έπιτροπής, 6) Θεωρεί τή σημερινή συνέλευση νίκη των φοιτητών».

Δεκαμελή έπιτροπή εκλέγουν και οι φοιτητές τής 'Ιατρικής Σχολής 'Αθηνών, ή όποία ζητάει τή σύγκληση νέας γενικής συνέλευσης και τή διασφάλιση ελεύθερων και αδιάδλητων εκλογών.

Η συνέλευση φοιτητών τής Φιλοσοφικής 'Αθηνών εκλέγει πρόεδρο για τις έργασίες της, καθώς και τά μέλη τής έφορευτικής έπιτροπής που θα κάνουν τις εκλογές, αφού πρώτα δέχεται τήν παρακάτω έγγραφη δήλωση του διορισμένου προέδρου του συλλόγου τής Σχολής Δημ. Βενιέρη: «Έγγραφος υπόσχεσις. 'Ο πρόεδρος του Δ. Συμβουλίου του Συλλόγου φοιτητών Φιλοσοφικής Σχολής «Ο ΠΛΑΤΩΝ» υπόσχομαι επί τω λόγω τής τιμής μου, ότι τά μέλη τά όποια θα όρισθουν ως έφορευτική έπιτροπή διά τας εκλογάς θα είναι εκείνα τά όποια θα έγκρίνει ή Γενική Συνέλευσις» (υπογραφή).

Έπίσης, ή γενική συνέλευση ψηφίζει τις ακόλουθες τροποποιήσεις: α) Τδ άνοιγμα τής κάλπης και ή καταμέτρηση των ψήφων να γίνονται ένώπιον των φοιτητών, β) Μοναδικό άποδεικτικό στοιχείο τής φοιτητικής ιδιότητας να είναι ή φοιτητική ταυτότητα, στις άρ-

χαιρεςίες. 'Ακόμα, εκλέγει πενταμελή έφορευτική επιτροπή και επιτροπή για τον έλεγχο των εκλογικών καταλόγων, καταψηφίζει τα πεπραγμένα του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου και όρίζει νέα γενική συνέλευση για την προσαρμογή του καταστατικού στο Ν.Δ. 795) 1971. 'Η συνέλευση λήγει κανονικά παρουσία του έπόπτη - καθηγητή.

"Όμως οι δικτάτορες και τα όργανά τους ποδοπατούν την τιμή και την αξιοπρέπεια κάθε τίμιου ανθρώπου, στραγγαλίζουν με τη τήθια τη θέληση της πλειοψηφίας των φοιτητών: Πέντε μέρες μετά τη συνέλευση, το διορισμένο συμβούλιο της Φιλοσοφικής Σχολής 'Αθηνών εκδίδει ανακοίνωση που υπογράφεται από τον πρόεδρο (!) και τον γενικό γραμματέα του συλλόγου και στην όποία αναφέρονται τα έξης:

«Ός γνωστόν, κατά την 25ην 'Οκτωβρίου 1972 συνεκλήθη Γενική Συνέλευσις των μελών του Συλλόγου, κυρίως ίνα προκηρυχθώσιν αρχαιρεςίες δια την ανάδειξιν αίρετου Δ.Σ. εις τον Σύλλογον. Κατ' αυτήν μία, έλαχίστη εύτυχως, μειοψηφία έπεχείρησε να εκτρέψη την Γενικήν Συνέλευσιν του σκοπού της και έμποδίση το Δ.Σ. όπως φέρη άκωλύτως εις πέρας την άνατεθείσαν εις αυτό δικαστικήν έντολήν. Το Δ.Σ. καταγγέλλει την τοιαύτην αντιφοιτητικήν γενικώτερον στάσιν ένίων συναδέλφων και δηλοί: α) Δέν πρόκειται να ταλαιπωρήση εισέτι την μεγίστην πλειοψηφίαν των συναδέλφων με την συνέχισιν της εκπληρωσάσης τον σκοπόν της (προκήρυξις αρχαιρεςιών) και περαινωθείσης ήδη διαδικασίας της Γενικής Συνελεύσεως, β) Δέν πρόκειται έπ' ούδενι να εφαρμόση τυχόν έμφανισθησομένας ως αποφάσεις της Γενικής Συνελεύσεως, παρανόμους και αντιθαινούσας εις τάς διατάξεις του Καταστατικού, αλλά θα έμμείνη εις την πιστήν εφαρμολγήν των νόμων και του Καταστατικού, ίνα ούτω φέρη εις αίσιον πέρας την άποστολήν του».

Οί γενικές συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων των σχολών Θεσσαλονίκης γίνονται στις 30 του 'Οκτώβρη. Στη διάρκεια των έργων των συνελεύσεων στρατιωτικές μονάδες κάνουν ασκήσεις στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης και πυροβολούν στον άέρα, για εκ-

φοβισμό των δημοκρατικών σπουδαστών και αντιπάλων της χούντας. Το γεγονός καταγγέλλεται από τον αντιπρόσωπο των φοιτητών Θεσσαλονίκης στην «ελεύθερη συζήτηση για θέματα Παιδείας» που όργανώνει ο Πανεπειρωτικός Φοιτητικός Σύλλογος στην 'Αθήνα στις 6 του Νοέμβρη, στο θέατρο «Παππά».

Στη συνέλευση της Νομικής σημειώνονται έπεισόδια. Τριανταεννιά φοιτητές καταγγέλλουν την παρουσία όργάνων της 'Ασφάλειας στη συνέλευση και άποχωρούν. Στη συνέχεια, 200 και πλέον σπουδαστές συγκεντρώνονται στην Πανεπιστημιούπολη και πραγματοποιούν πορεία διαμαρτυρίας μέχρι την πλατεία 'Αγίας Σοφίας, όπου και διαλύονται από ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις. Συλλαμβάνονται έννέα φοιτητές τους όποιους αφήνουν άργότερα έλεύθερους.

'Από τη συνέλευση της Φυσικομαθηματικής Σχολής Θεσσαλονίκης άποχωρούν οι δημοκρατικοί φοιτητές σε ένδειξη διαμαρτυρίας γιατί ο πρόεδρος της συνέλευσης (διορισμένος πρόεδρος του συλλόγου) δέν τους επιτρέπει να μιλήσουν. Για την ίδια αίτια άποχωρούν και οι φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής.

Το διορισμένο, στο μεταξύ, διοικητικό συμβούλιο της Νομικής Σχολής εκδίδει ανακοίνωση, στην όποία αναφέρεται ότι ή γενική συνέλευση ένέκρινε ψήφισμα με το όποιο «καταδικάζεται ή άποχώρηση των φοιτητών και χαρακτηρίζεται ως ένέργεια άπαράδεκτη και άπάδουσα προς την φοιτητικήν ιδιότητα». 'Η ανακοίνωση αναφέρει ακόμα ότι εγκρίθηκαν μιá σειρά προτάσεων ανάμεσα στις όποιες πρόταση για την ίδρυση γραφείου αντιμαρξιστικών μελετών και διαφώτισης και της άπαγόρευσης της κυκλοφορίας κομμουνιστικών έντύπων, «άτινα διαδρώνουν το ένθικόν φρόνημα». Τέλος, στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι άποφασίστηκε το διοικητικό συμβούλιο που θα εκλεγή να παρατείνη τη θητεία του μέχρι το Φλεδάρη του 1974, ένω σύμφωνα με το καταστατικό του συλλόγου ή θητεία του είναι μονοετής.

Οί φοιτητές όλων των Σχολών Θεσσαλονίκης ζητούν την παράταση της προθεσμίας έγγραφών στους εκλογικούς καταλόγους και τη διανομή των καταστατικών των συλλόγων. 'Από την άλλη μεριά, ή διορισμένη διοίκηση της Φοιτητικής 'Ενωσης 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΑΠΘ) κάνει γνωστή τους φοιτη-

τές την πρόθεσή της να ζητήσει από το Πρωτοδικείο τετραετή θητεία για τα συμβούλια των συλλόγων που θα εκλεγούν στις επικείμενες αρχαιρεσίες!

Οι εκλογές όριζονται από την ΕΦΕΕ για τις 20 Νοέμβρη, χωρίς να ληφθεί υπόψη η θέληση της συντριπτικής πλειοψηφίας του φοιτητικού κόσμου για κατοχύρωση ελεύθερων και αδιάδλητων εκλογών. Την ίδια μέρα, εξάλλου, της σύγκλησης των γενικών συνελεύσεων στην Αθήνα, η ΕΦΕΕ σε σχετική ανακοίνωσή της επαναλαμβάνει το γνωστό της τροπάρι: «...Δυστυχώς, εις ώρισμένας Σχολές εξτρεμιστικά στοιχεία απέπειράθησαν να διασαλεύσουν την όμαλή διεξαγωγή των εργασιών των συνελεύσεων, με αποτέλεσμα να υποχρεώσουν τους κατά νόμον επόπτας - καθηγητάς όπως ματαιώσουν αυτές προς τον σκοπόν της επαναλήψεώς των. Η ΕΦΕΕ διακηρύσσει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών και των σπουδαστών θα αποτρέψη πάσαν απόπειραν ολίγων εξτρεμιστών να ματαιώσουν τας προσεχείς αρχαιρεσίας και να διχάσουν τον φοιτητικόν κόσμον, ο οποίος είναι αποφασισμένος να εκλέξη ελευθέρως τους εκπροσώπους του, προκειμένου να προωθήσουν και να επιλύσουν τα άπασχολούντα αυτόν ζητήματα».

Στις 6 του Νοέμβρη ο Πανεπειρωτικός Φοιτητικός Σύλλογος οργανώνει «ελεύθερη συζήτηση για θέματα Παιδείας». Οι τοπικοί σπουδαστικοί σύλλογοι παίζουν αποφασιστικό ρόλο στον αντιδικτατορικό αγώνα των φοιτητών. Μαζί με τις πρωτοπόρες ομάδες των Σχολών πετυχαίνουν την πλατειά κινητοποίηση του σπουδαστικού κόσμου στην πάλη κατά της χούντας. Τέτοιοι σύλλογοι λειτουργούν στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα και στα Γιάννινα και εκπροσωπούν τους φοιτητές όλων σχεδόν των περιοχών της χώρας (σύλλογοι Κρητών, Στερεοελλαδιτών, Πελοποννησίων, Αρκαδίων, Χίων, Λαρισίων, Πατρικών, Λαμιωτών, Κερκυραίων, Καρδίτσιωτών, Αιτωλοακαρνανών, Κορινθίων, Τρικαλιών, Κεφαλληνίων, Ηπειρωτών, Δωδεκανησίων, Ηλείων, Θρακών - Μακεδόνων κ. ά.).

Να τι λέει απόρρητη αναφορά που θρέθηκε στα αρχεία της Διεύθυνσης Νεότητας της Προεδρίας για τους Τοπικούς Συλλόγους:

«1. Επί υπερθεν σχετικού ύμετέρου, γνωρίζομεν ύμιν ότι η άναπτυσσομένη ύποπτος δραστηριότης των Έθνοτοπικών Συλλόγων,

ώς και ή συμβολή εις την παρούσαν άναταραχήν εις τον φοιτητικόν χώνρον, τυγχάνει ήμιν γνωστή. 2. Επί τούτοις και προς όριστικήν άντιμετώπισιν των έν της λειτουργίας των προκυπτόντων προβλημάτων, προβλέπει τό ήδη προετοιμασθέν σχ. Ν.Δ. περί φοιτητικών συλλόγων, επί των λεπτομερειών του όποιού τυγχάνει πλήρως ένήμερος ό κ. Υπουργός Δημόσιας Τάξεως όστις συμμετέσχεν εις άπάσας τας σχετικές συσκέψεις.

Α. Έχομεν την τιμήν, έν συνεχεία του ύπερθεν σχετικού ήμετέρου, να γνωρίσωμεν ύμιν τά κάτωθι: α) Από τινος χρόνου τό θέμα της άνασυστάσεως των Έθνικοτοπικών Φοιτητικών Συλλόγων εξελίσσεται δυσμενώς, καθ' όσον οι τοιοῦτοι σύλλογοι άνασυνιστώμενοι πρωτοδουλία των άντιφρονούντων φοιτητών ή προερχόμενοι ύπό τον έλεγχον τούτων, χρησιμοποιούνται ύπ' αυτών διά την έξυπηρέτησιν των άνατρεπτικών των σχεδίων, β) Μέχρι τουδε έλέγχονται ύπό άντιφρονούντων φοιτητών οι σύλλογοι Χίων, Πατρικών, Ηλείων, Δωδεκανησίων, Στερεοελλαδιτών, Άρτινων, και Ηπειρωτών φοιτητών, ως και ή Φοιτητική Ένωσις Κρητών, γ) Μέσω των άνωτέρω Συλλόγων άνεπύχθη αξιόλογος προπαρασκευαστική δραστηριότης κατά τας τελευταίας φοιτητικές ταραχάς. Τα Προεδρεία τούτων, άποτελούντα την Συντονιστικήν Έπιτροπήν, συσκέπονται τακτικώς εις τά ένταῦθα και επί της όδοῦ Χαλκοκονδύλη γραφεία του Συλλόγου Χίων σπουδαστών, προς Συντονισμόν της δραστηριότητος των και χάραξιν κοινής γραμμής».

Στην ελεύθερη συζήτηση του Πανεπειρωτικού συλλόγου παίρνουν μέρος εκπρόσωποι όλων των Σχολών Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης. Ανταλλάσσουν απόψεις πάνω στα θέματα: Ο ρόλος του Πανεπιστημίου στην έλληνική κοινωνία, Ανωτάτη Παιδεία: προβλήματα και προοπτικές. Αναγκαιότητα ύπαρξης άντιπροσωπευτικών διαδικασιών στις άνώτερες και άνώτατες σχολές.

Στη συζήτηση βρίσκονται και όρισμένοι από τους διορισμένους στα διοικητικά συμβούλια των συλλόγων με επικεφαλής τον πρόεδρο της ΕΦΕΕ και τον πρόεδρο του συλλόγου φοιτητών της Νομικής Σχολής Αθηνών. Προσπαθούν να έμποδίσουν με προκλητικές παρεμβάσεις τους την όμαλή διεξαγωγή της συζήτησης, χωρίς όμως να τό κατορθώσουν. Η εκδήλωση σημειώνει μεγάλη έπιτυχία. Οι φοιτητές

πού συμμετέχουν στη συζήτηση ζητούν τη σύγκλιση νέων γενικών συνελεύσεων και εγγυήσεις για το αδιάδλητο των εκλογών. Συγκεκριμένα, ζητούν το διορισμό εφορευτικών επιτροπών κοινής έμπιστοσύνης, τον έλεγχο των εκλογικών καταλόγων, το σφράγισμα και το άνοιγμα της κάλπης, καθώς και τη διαλογή των ψήφων μπροστά στους υποψηφίους ή σε αντιπροσώπους τους.

Την ίδια μέρα, ο «ύφυπουργός» Βύρ. Σταματόπουλος, υπεύθυνος προπαγανδιστής της χούντας και συντονιστής και καθοδηγητής των διορισμένων διοικήσεων, μιλάει σε συγκέντρωση φοιτητών της Πάτρας για τις φοιτητικές εκλογές. Στην όμιλία του αναφέρεται, για τους τοπικούς φοιτητικούς συλλόγους και την εκδήλωση του Πανεπιστημιακού συλλόγου, αλλά και στις γενικές συνελεύσεις.

«... Δεν μπορούν να υπάρξουν — υπογραμμίζει: οι θεωρητικές της στρατιωτικής δικτατορίας — παρά μόνον φοιτητικοί σύλλογοι των σχολών και των Πανεπιστημίων, πρώτον διότι δεν έχετε χρόνο σας δια να σπαταλάτε, δεύτερον διότι αν υπάρχουν και άλλοι αντισυνδυασμοί αποδίδουν ή εις τον εκδιασμόν ή εις την διάσπασιν. Το θέμα πρέπει να το αντιμετωπίσετε με πολιτικήν ευφυΐαν. Έκτος αν αποδειχθή εκ των πραγμάτων ότι υπάρχει ανάγκη νομοθετικής προστασίας των ιδιων σας πανεπιστημιακών συλλόγων από τους διασπαστικούς και εκδιαστικούς αντισυνδυασμούς, οι όποιοι τολμούν να εμφανίζονται με την νοστροπία του παρελθόντος. Αντιλαμβάνεσθε, πιστεύω, τι λέγω αυτήν την στιγμήν...».

Μετά τον σαφή υπαινιγμό για κατάργηση των τοπικών σπουδαστικών συλλόγων, ο Σταματόπουλος συνεχίζει: «Εάν πρόκειται να γίνει μία ελεύθερα συζήτηση περί Παιδείας, σας έρωτώ, διατί δεν περιποιεί τιμή αυτή ή ώραισιότη αιθουσα δια να γίνει ή συζήτηση, ενώπιον του κ. Λέκα και του κ. Τάγαρη και του κ. Γκαντώνα, αλλά περιποιεί τιμήν εις ποίους, δια ποίον σκοπόν μία αιθουσα ενός κινηματογράφου και με ποία χρήματα και χάριν ποίου; Δεν είναι μόνον ή διάσπασις, προσέξατέ το, είναι ύποπτον».

Και στη συνέχεια ο «ύφυπουργός» μιλάει περί... κομμουνιστικού κινδύνου: «...Αυτοί, λοιπόν, οι όποιοι απέπειράθησαν κατά διαφόρους τρόπους να παρεμποδίσουν την όμαλήν εξέλιξιν των αρχαιρεσιών πλανώνται πλάνην οικτράν ή δεν αντιλαμβάνονται πως κυβερνάται

και δεν αντιλαμβάνονται πως θα κυβερνηθή εις το μέλλον αυτός ο τόπος. Είναι κρίμα, κύριοι, να υπάρχουν έστω και μερικές δεκάδες νέων άνδρων, οι όποιοι να νοσταλγούν ένα παρελθόν, δια το όποιον σας υπενθυμίζω ότι εντρέπετο όλόκληρος ή Εθρώπη, δια το όποιον εξέφραζον καθημερινώς ανησυχίας όλαι αι χώραι της Ατλαντικής Συμμαχίας. Η πρώτη απάντησις είναι ότι χωρίς την Έπανάστασιν του 1967 σήμεραν δεν θα όμιλούσαμεν δια αρχαιρεσίας των φοιτητών των άνωτάτων εκπαιδευτικων ιδρυμάτων. Μετά μίαν πενταετίαν θα τελούσαμεν υπό τον ασφυκτικόν έλεγχον ενός κομμουνιστικού δολοκληρωτικού κράτους. "Ας τον αποκαλέσω, τυχόν συνάδελφός μου εις αυτήν την θέσιν θα ήτο ένας άνηλής τρομοκράτης και διαστής της θελήσεώς σας».

Οι φοιτητές εντεινουν τις κινητοποιήσεις τους με στόχο τη διενέργεια ελεύθερων και αδιάδλητων εκλογών. "Ομως οι υπεύθυνοι και άρμόδιοι καθώς και τα όργανά τους, τα διορισμένα συμβούλια των συλλόγων, απαντούν με ύβρεις και απειλές. Μία δοομάδα πριν από τις αρχαιρεσίες, ή εκλεγμένη επιτροπή φοιτητών Νομικής Σχολής Αθηνών εκδίδει την ακόλουθη ανακοίνωση: «α) Συναντηθήκαμε με πολλούς καθηγητές της Νομικής Σχολής. Για την ίκανοποίηση των αιτημάτων μας, παραπειφθήκαμε στις πρυτανικές αρχές. β) Μετά από δύο ύπομνήματα, επανειλημμένα διαθήματα και προφορικές άρνήσεις να γίνουμε δεκτοί από τις πρυτανικές αρχές, την 13 - 11-2 μέλη της επιτροπής μας έγιναν δεκτά από τον κ. Τούντα. Τη αιτήματά μας για ήθικη καταδίκη του διορισμένου Δ.Σ., για συγκέντρωση των φοιτητών της Νομικής σε πανεπιστημιακό χώρο και για ανακοίνωση της εκθέσεως του διορισμένου Δ.Σ. για τη γενική συνέλευση, που υποβλήθησαν στις πρυτανικές αρχές, απορρίφθηκαν. "Ο κ. Τούντας μας κατέστησε γνωστό ότι «τυχόν αποδοχή των αιτημάτων μας, θα δημιουργούσε προηγούμενον εις τον ακαδημαϊκόν χώρον». Για την ίκανοποίηση των αιτημάτων μας παραπειφθήκαμε στις δικαστικές αρχές, γ) Δεχθήκαμε επιθέσεις για το έργο μας από το διορισμένο Δ.Σ. της «Θέμιδος» και της ΕΦΕΕ, δ) Σκοπός των μέχρι σήμερα ύπομνημάτων και ανακοινώσεών μας είναι ή κατοχύρωσις το αδιάδλητου των εκλογών και ή αποκατάστασις του ελεύθερου φοιτητικού συνδικαλισμού στη Νομική, ε) Μας έγιναν

συστάσεις στην Υποδιεύθυνση Γενικής Ασφαλείας Αθηνών, σε) "Όλες οι προσπάθειές μας για τη λήψη μέτρων για γνήσιες αρχαιρεσίες δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα. Αποδοκιμάζουμε έντονα τα όσα έχουν συμβεί μέχρι σήμερα στη Νομική Σχολή σχετικά με την προετοιμασία των εκλογών».

Η χούντα, πέντε μέρες πριν απ' τις αρχαιρεσίες εξαγγέλει «μέτρα υπέρ των φοιτητών», περισσότερα από τα οποία δεν εφαρμόστηκαν ποτέ. Από την άλλη μεριά όμως, στρατεύει δέκα περίπου συνδικαλιστές φοιτητές με το Ν. Δ. 720) 70 γιατί «δεν επέδειξαν εθνικήν διαγωγή», ενώ παράλληλα δεν ικανοποιεί κανένα αίτημα για τη διασφάλιση ελεύθερων και αδιάδλητων εκλογών. Έτσι φθάνουμε στις αρχαιρεσίες της 20 του Νοέμβρη. Τις πρώτες φοιτητικές εκλογές, μετά από πέντε χρόνια, στους συλλόγους των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων και Πατρών, των έξωπανεπιστημιακών Σχολών (Πάντειο, ΑΣΟΕΕ κλπ.) και των Ανώτερων Σχολών Υπομηχανικών και Ηλεκτρονικών.

Οι εκλογές

Οι φοιτητές αποφασίζουν να κατέβουν στις εκλογές και ν' αγωνιστούν και την τελευταία ακόμη στιγμή για την εξασφάλιση γνήσιων αρχαιρεσιών. Δεν έχουν αὐταπάτες. Γνωρίζουν πολύ καλά πως το δικτατορικό καθεστώς με κάθε τρόπο και μέσο θα εμποδίσει την ελεύθερη έκφραση της θέλησης των φοιτητών για να μη χάσει τους συλλόγους απ' τα χέρια του.

Τὸ ζήτημα πού μπαίνει μεταξύ των φοιτητών είναι αν θα πρέπει να πάρουν μέρος στις εκλογές ή να ἀπόσχουν. Η ἀποχή είναι ένας τρόπος έντονης και άμεσης διαμαρτυρίας για τις διαδλητές και κάτω από ανέλευθρες συνθήκες διεξαγόμενες αρχαιρεσίες. Όμως από την άλλη πλευρά διευκολύνει τη χούντα να προχωρήσει ανενόχλητα στο εκλογικό πραξικόπημα, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στην πτώση της αγωνιστικότητας της μεγάλης μάζας των φοιτητών που δεν συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία.

Η συμμετοχή στις εκλογές δίνει στους φοιτητές να έντοπίσουν, ν' αποκαλύψουν και να καταγγείλουν κάθε μανούδρα των οργάνων

της χούντας για τη νόθευση του αποτελέσματος των εκλογών και ενεργοποιώντας τους φοιτητές ανεβάξει τὸ επίπεδο της αγωνιστικότητάς τους και τους μεταβάλλει σε συνειδητούς μαχητές κατά της φασιστικής δικτατορίας.

Έτσι στις περισσότερες σχολές οι δημοκρατικοί σπουδαστές κατεβάζουν τους υποψήφιους εκπροσώπους τους. Τις υποψηφιότητες τους ἀποσύρουν μόνο οι έννια υποψήφιοι της Ιατρικής Σχολής Αθηνών και ένας της Παντείου — πού είναι και ο μοναδικός πού δὲν πρόκειται στη διορισμένη διοίκηση του συλλόγου — «ἐπειδή, όπως υπογραμμίζουν, η διαδικασία διεξαγωγής των εκλογών δὲν δίνει τις απαραίτητες ἐγγυήσεις για τὸ αδιάδλητο αὐτών».

Ημέρα των εκλογών: Στη Νομική Σχολή Αθηνών και στις Σχολές του Πολυτεχνείου σημειώνονται ἐπεισόδια, ἀποχή υποψηφίων και φοιτητών, γιατί δὲν γίνεται δεκτὸ τὸ βασικὸ αίτημα περί εκλογής νέων ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν. Αποχή σημειώνεται ἐπίσης και στην Ιατρική, Φιλοσοφική, Πάντειο, Ανωτάτη Ἐμπορική, σε τμήματα της Φυσικομαθηματικής καθώς και σε άλλες σχολές, για τὸν ἴδιο λόγο. Η Ασφάλεια ἐνεργεί συλλήψεις δημοκρατικῶν φοιτητών.

Οι υποψήφιοι των φοιτητών με την ἐναρξη της ψηφοφορίας ὑποβάλλουν ἐνστάσεις με τις ὁποίες ζητοῦν: α) να σφραγισθοῦν οι κάλπες, β) να παρίστανται ἀντιπρόσωποι των υποψηφίων στη διάρκεια των αρχαιρεσιῶν, γ) να ἐκλεγεί νέα ἐφορευτικὴ ἐπιτροπή, δ) να ἀποσφραγισθεῖ ἡ κάλπη και να καταμετρηθοῦν οι ψῆφοι ἐνώπιον των υποψηφίων ἢ των ἐκπροσώπων τους. Όλες οι ἐνστάσεις ἀπορρίπτονται. Μόνο στη Σχολή Χημικῶν Μηχανικῶν ἔγιναν οι ἀρχαιρεσίες ἀπὸ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπή κοινῆς ἐμπιστοσύνης και στη Σχολή Τοπογράφων Μηχανικῶν τοῦ Ε.Μ.Π. παρουσία ἀντιπροσώπων των υποψηφίων. Γεγονὸς πού εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα να ἐκλεγοῦν στην πρώτη σχολή ἔλοι οι ἀντιχουντικοί υποψήφιοι και στη δεύτεροι οι 6 ἀπὸ τους 7.

Οι υποψήφιοι της Νομικής Σχολής Αθηνών μετὰ την ἀπόρριψη των ἐνστάσεών τους, διαβάζουν στὸν τόπο των αρχαιρεσιῶν την ἀκόλουθη καταγγελία: «1) Ἐπειδὴ οι φοιτητές ἐμμένουν στὸ δικαίωμά τους να ἐκλέξουν ἐλεύθερα τους ἐκπροσώπους τους, 2)

Ἐπειδὴ οἱ φοιτητὲς ἀγνοήθηκαν ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπεύθυνους πανεπιστημιακοὺς παράγοντες ὅταν, μέσω τῆς δεκαμειοῦς ἐπιτροπῆς ποὺ οἱ ἴδιοι ἐξέλεξαν στὴ γενικὴ συνέλευση τῆς 25 - 10 - 72, ἀπηύθυναν αἰτήματα γιὰ τὴν κατοχύρωση τοῦ ἀδιαδύνητου τῶν ἐκλογῶν, 3) Ἐπειδὴ ὁ τρόπος προετοιμασίας τῶν ἐκλογῶν ὑπῆρξε ἀπαράδεκτος, 4) Ἐπειδὴ σήμερα, 20 - 11 - 72, ἡμέρα τῶν ἀρχαιρεσιῶν μὲ τὴ συστηματικὴ ἀπόρριψη τῶν αἰτήσεων καὶ ἐνστάσεων καταδείχτηκε ἡ παντελὴς ἔλλειψη ἐγγυήσεων γιὰ ἀνόθευτες ἐκλογές, ἐμεῖς σὰν ὑποψήφιοι γιὰ τὶς ἀρχαιρεσίες τοῦ συλλόγου μας καταγγέλλουμε τὸ διοικητικὸ συμβούλιο ποὺ μὲ τὶς ἐνέργειές του ἐξευτελίζει τὸ θεσμὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ προσβάλλει τὴ φοιτητικὴ συνείδηση. Τὸ διορισμένο Δ.Σ. ἐπιχειρεῖ σήμερα νὰ ρίξει αὐλαία στὴν πορεία ποὺ σκηνοθέτησε ὡς τὶς ἐκλογές, πέρα ἀπὸ νόμους, ἔθιμα καὶ κάθε ἔννοια ἠθικῆς. Πρόκειται γιὰ μιὰ κακόδοσση προσπάθεια νὰ ἐξανδραποδιστεῖ ἡ γνήσια ἔκφραση τῆς θέλησης τῶν φοιτητῶν. Ἐχοντας πλήρη συναίσθηση τῆς εὐθύνης μας ἀπέναντι στοὺς συναδέλφους μας ἀποσύρουμε τὴν ὑποψηφιότητά μας. Ἀρνούμαστε νὰ πάρουμε μέρος καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ μας νὰ ταχθοῦμε συνυπεύθυνοι σ' αὐτὴ τὴν ἐκλογικὴ φάρσα. Καλοῦμε τοὺς πανεπιστημιακοὺς μας δασκάλους καὶ τὴν πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου, νὰ ὑψώσουν καὶ τὴ δική τους φωνὴν διαμαρτυρίας στὶς διαισπραγίες ποὺ ἐπιχειροῦνται στὰ ἐλληνικὰ πανεπιστήμια».

Οἱ φοιτητὲς συμφωνοῦν, διὰ βοῆς, νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ κτίριο τῆς Νομικῆς καὶ κινοῦνται πρὸς τὴν ἔξοδο. Ὅμως ἡ ἀστυνομία δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἐγούν. Οἱ ἀστυφύλακες τοὺς σπρώχνουν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς σχολῆς καὶ κλείνουν τὶς πόρτες τοῦ κτιρίου. Στὸ μεταξύ, ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Τούντας ἔχει ἤδη καλέσει τὸν Εἰσαγγελέα καὶ τὴν Ἀστυνομία, ὕστερα ἀπὸ συνεννόηση μὲ τὸν κοσμήτορα τῆς Νομικῆς Κ. Γεωργόπουλο (συνταγματολόγο τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος). Ἐπιτροπὴ φοιτητῶν ἐπισκέπτεται τὸν πρύτανι καὶ ζητεῖ: α) ἀκύρωση τῶν ἐκλογῶν καὶ διενέργεια νέων σὲ 15 μέρες, ἀφοῦ ἐξασφαλιστοῦν οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴ γνησιότητά τους, β) ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν φοιτητῶν ποὺ συνελήφθησαν καὶ γ) ἐγγυήση ὅτι ὅλοι θὰ φύγουν ἐλεύθερα καὶ ἀνενόχλητα ἀπὸ τὸ κτίριο τῆς σχολῆς.

Ὁ πρύτανης λέει πὼς δὲν ἔχει συλληφθεῖ κανεὶς, ἀλλὰ καὶ ἀν συνελήφθησαν, προσθέτει, θὰ μεριμνήσει νὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι. Καὶ συνεχίζει: «Δὲν μπορῶ νὰ ἐπέμβω στὶς ἀρχαιρεσίες. Πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ γίνουν ἀδιαδύνητες ἐκλογές. Νὰ διαλυθῆτε καὶ νὰ ἐπιτρέψετε νὰ γίνουν ἐκλογές. Ἄν ἔχετε παράπονο νὰ μοῦ ὑποβάλετε ὑπόμνημα». Ὁ ἀντιεισαγγελέας κ. Κυριαζῆς ἀκούει τὶς ἀπόψεις τῶν φοιτητῶν καὶ στὴ συνέχεια τοὺς ἀπαντᾷ ὅτι ἡ Δικαιοσύνη δὲν μπορεῖ νὰ ἐπέμβῃ στὶς φοιτητικὰς ἐκλογές. «Ἄν δὲν ἀδειάσετε — προσθέτει — τὴν αἴθουσα θὰ ἀναγκασθῶ νὰ χρησιμοποισῶ ἄλλα μέσα». Ἀμέσως μετὰ εἰσβάλλουν ἀστυνομικοὶ στὴ Νομικὴ Σχολὴ καὶ θιγάζουν τοὺς φοιτητὲς ἀπὸ τὸ κτίριο (ὥρα 2.15 μ.μ.). Οἱ φοιτητὲς διαμαρτύρονται. Ἡ ἀστυνομία δὲν τοὺς ἐπιτρέπει τὴν παραμονὴ οὔτε ἔξω ἀπὸ τὸ κτίριο. Τοὺς διαλύει. Καὶ στὴ συνέχεια συγκροτοῦν διαδήλωση μέχρι τὸ Πολυτεχνεῖο, ρίχνοντας διάφορα συνθήματα, ὅπως: «ἐλεύθερες ἐκλογές», «Δημοκρατία», «Ἐλευθερία», «ὁ λαὸς μαζί μας», «ποῦ εἶναι οἱ καθηγητὲς μας» καὶ τραγουδοῦν τὸ «πότε θὰ κάνει ξαστεριά», καταχειροκροτοῦμενοι ἀπὸ τοὺς διερχόμενους πολῖτες. Οἱ διαδηλωτὲς διαλύονται στὴ διασταύρωση τῶν ὁδῶν Πατησίων καὶ Στουρνάρα, ἀπὸ ἰσχυρὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις. Ὁμάδα τραμπούκων στὸ μεταξύ, ξυλοκοπεῖ ἀγρίως τὸν συνδικαλιστὴ φοιτητὴ τῆς Νομικῆς σχολῆς Γ. Βερνίκου, στὴ συμβολὴ τῶν ὁδῶν Σόλωνος καὶ Μασσαλίας. Ἡ ἀστυνομία ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ συλλαμβάνει πολλοὺς συνδικαλιστὲς σπουδαστὲς, τοὺς ὁποίους ἀφήνει τὸ βράδυ τῆς ἴδιας μέρας ἐλεύθερους.

Οἱ ἴδιες συνθήκες ἐπικρατοῦν καὶ στὶς ἀρχαιρεσίες τῶν σπουδαστῶν τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου. Τελικὰ, ἐπεμδαίνει ἰσχυρὴ ἀστυνομικὴ δύναμη καὶ ἀναγκάζει τοὺς φοιτητὲς ποὺ εἶναι συγκεντρωμένοι στὸ προαύλιο τοῦ ἰδρύματος νὰ διαλυθοῦν. Βγαίνουν ἀπὸ τὸ προαύλιο καὶ συγκροτοῦν διαδηλώσεις στὴ γύρω ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖο περιοχὴ, φωνάζοντας τὰ ἴδια συνθήματα.

Στὴ Θεσσαλονίκη, ὁμάδα φοιτητῶν ἐκδίδει τὴν ἀκόλουθη ἀνακοίνωση: «Οἱ ὑπογράφοντες φοιτητὲς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δηλώνουμε ὅτι μὲ τὸν τρόπο ποὺ διεξάγονται οἱ ἐκλογές τῶν φοιτητικῶν συλλόγων τοῦ Πανεπιστημίου, τρόπο τὸν ὅποιον εἶδαν καὶ κατάλαβαν ὅλοι οἱ φοιτητὲς, θεωροῦμε ὑποχρέ-

ωσή μας αν μή τι άλλο, να απόσχουμε από μιὰ διαδικασία προσδλη-
τική και παραπλανητική για τὸ σύνολο τῶν φοιτητῶν».

Τῆ διαδικασίᾳ διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν καταγγέλλουν και οἱ φοιτητῆς τῶν Πανεπιστημίων Πατρῶν και Ἰωαννίνων, καθὼς και τῶν ἄλλων ἀνώτατων σχολῶν και ὑπογραμμίζουν ὅτι θεωροῦν ἄκυρα τὰ ἀποτελέσματα πὺ ἀνακοίνωσαν οἱ διορισμένες διοικήσεις τῶν συλλόγων.

Ὁ ὑποψήφιος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν διάκονος Τιμ. Λαγουδάκης, μὲ δήλωσι—διαμαρτυρία πὺ ἀπευθύνει στὸ Φοιτη-
τικὸ Θεολογικὸ Σύνδεσμο, ἀποκαλύπτει ὅτι τὸν ψήφισαν 45 φοι-
τητῆς, ἀλλὰ πῆρε μόνον 28 ψήφους. Σχετικὸ ὑπόμνημα ὑποβάλλει
και στὸ Σύλλογο καθηγητῶν τῆς Σχολῆς του, ἐπισυνάπτοντας πί-
νακα μὲ τίς 45 ὑπογραφές τῶν συναδέλφων του φοιτητῶν πὺ τὸν
ἐψήφισαν.

Τριανταεννέα φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν ὑπογραμ-
μίζουν σὲ ἀνακοίνωσή τους τὰ ἀκόλουθα: «Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ψηφο-
φορίας (5. 15 μ. μ.) ἔκλεισε ἡ πόρτα τῆς αἰθούσης, ὅπου εὐρίσκειτο
ἡ κάλπη και ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ. Παρέμεινε δὲ κλειστὴ ἐπὶ δε-
καπέντε λεπτά. Κατὰ τὴ διαλογὴ τῶν ψήφων και κατὰ τὸ πέρασ
αὐτῆς ἀνεκαλύφθη σημαντικὸς ἀριθμὸς ψηφοδελτίων φερόντων
σταυροῦς, εἰς τὰ ἀφοδευτήρια τοῦ Πανεπιστημίου και ἐντὸς τῶν σι-
φώνων τοῦ νεροῦ. Σημειωτέον, ὅτι οὔτε ὁ σύλλογος οὔτε ἡ ἐφορευ-
τικὴ ἐπιτροπὴ εἶχαν διαθέσει ψηφοδέλτια, πλὴν ἐκείνων τὰ ὅποια
ἐδίδοντο εἰς τοὺς ψηφοφόρους ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ
τὴν στιγμὴν τῆς ψηφοφορίας. Ἐγστασις περὶ διαδλητότητος τῶν
ἐκλογῶν ὑπεγράφη ὑπὸ 32 φοιτητῶν».

Σαράντα ἕξη ὑποψήφιοι για τίς ἀρχαιρεσίες τῶν σχολῶν Νο-
μικῆς, Ἰατρικῆς, Ὀδοντιατρικῆς, Παντείου, Ἀνώτατης Ἐμπορι-
κῆς, Ἀνώτατης Γεωπονικῆς, Ἀνώτατης Βιομηχανικῆς Πειραιῶς
και τοῦ Φυσικοῦ τμήματος Ἀθηνῶν, μὲ κοινὴ ἀνακοίνωσή τους
διαμαρτύρονται για τὴ διαδικασίᾳ διενεργείας τῶν ἐκλογῶν και το-
νίζουν: «ἐμμένουμε στὸν πρωταρχικὸ μας στόχο, τὴν κατάκτηση
ἐλεύθερων ἀρχαιρεσιῶν μὲ τὴ συνέχιση τοῦ δίκαιου ἀγῶνα μας».

Στὸ μεταξύ, τὴν ἴδια μέρα τῶν ἐκλογῶν, ὁ πρύτανης τοῦ Πα-
νεπιστημίου Ἀθηνῶν Κ. Τούντας ἐκδίδει τὴν ἀκόλουθη ἀνακοί-

νωσι: «Αἱ σημεριναὶ φοιτητικαὶ ἐκλογαὶ διεξάγονται ὁμαλῶς. Ὁ-
μὰς φοιτητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς, ἐνισχυμένη και ὑπὸ ἄλλων
ἀτόμων (δὲν ἀναφέρει ὁ κ. Τούντας ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ ἄτομα) κα-
τέλαβε κατὰ τὰς φοιτητικὰς ἀρχαιρεσίας τῆς Σχολῆς ταύτης τὰς
πρὸ τῆς αἰθούσης ψηφοφορίας ὁδοὺς προσπελάσεως, παρεμποδίζου-
σα τοὺς προσερχομένους φοιτητὰς, ὅπως ἀσκήσωσι τὸ φοιτητικὸν
δικαίωμά των. Παρὰ τὰς συμβουλὰς, τὰς παραινέσεις και προτρο-
πὰς, δὲν ἐνέδωσαν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν χώρων. Κατόπιν τού-
του ἠναγκάσθημεν νὰ ἀσκήσωμεν τὸ ἐκ τοῦ νόμου ἀπορρέον δικαί-
ωμα και νὰ ζητήσωμεν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Εἰσαγγελέως διὰ τὴν
ἀπελευθέρωσιν τῶν χώρων».

Ἐποκαλύπτονται

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσι τοῦ πρύτανη τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθη-
νῶν ἀκολουθοῦν δηλώσεις τοῦ ὑφυπουργοῦ Β. Σταματόπουλου και
ἀνακοίνωσι τοῦ διορισμένου συμβουλίου τῆς ΕΦΕΕ.

«Αἱ ἀρχαιρεσίαι — δηλώνει μεταξύ ἄλλων ὁ Σταματόπουλος
— διεξήχθησαν ὁμαλῶς, πλὴν μιὰς περιπτώσεως. Τινὲς φοιτηταί,
ὑποκινούμενοι ἐξ ἐκείνων τοῦ παρελθόντος, ἀπειράθησαν νὰ πα-
ρεμποδίσουν τοὺς φοιτητὰς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν νὰ ἀσκήσουν τὸ δικαίωμά των νὰ ἐκλέξουν τοὺς ἀντι-
προσώπους των. Ἐμμιθήθησαν τὴν γνωστὴν μέθοδον τοῦ Μουσολίνι
και κατέλαβον τὸν χώρον τῶν ἀρχαιρεσιῶν διὰ νὰ τοὺς παρεμποδί-
σουν. Ἐγινε σύναξις ὄλων αὐτῶν τῶν ὑποκινηθέντων φοιτητῶν, ἀπὸ
ὅλας τὰς σχολὰς, εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν και ἐφθασεν αὐτὴ ἡ δύ-
ναμις ἐπιδείξεως εἰς 300—350 τρομοκράτας. Ὅλα αὐτὰ προκύ-
πτουν ἐκ τῆς σχετικῆς ἀνακοίνωσεως τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπι-
στημίου. Ἀνεξαρτήτως αὐτοῦ — προσθέτει — θὰ ἤθελα νὰ ὑπο-
γραμμίσω ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὔτε ἐπεθύμει, οὔτε ἐπεδείξε νὰ ἀνα-
μιχθῆ εἰς τὰς φοιτητικὰς ἀρχαιρεσίας». Καὶ στὸ τέλος τῶν δηλώ-
σεῶν του ὁ Β. Σταματόπουλος ἀπειλεῖ ὅτι «ἐναντίον τῶν τρομοκρα-
τῶν θὰ κινηθῆ ὁ νόμος. Ἡ ἠθικὴ εὐθύνη — προσθέτει — βαρύνει
τοὺς ὑποκινητὰς, δηλαδὴ τοὺς κομμουνιστὰς και ὀρισμένους πα-
λαιοκομματικούς». Σὲ σχετικὰς δηλώσεις ἔχουν προβεῖ ἐκπρόσωποι

του πολιτικού κόσμου (Π. Κανελλόπουλος, Ί. Ζίγδης, Γ. Μαυρος κ. ά.).

Και ή ανακοίνωση της ΕΦΕΕ: «Ός αναφέρεται εις την ανακοίνωσιν του Πρωτάνους του Πανεπιστημίου Αθηνών, όμιας φοιτητών της Νομικής Σχολής απειράθη να παρεμποδίση τας άρχαιρεσίας. Κατέστη αναγκαία ή παρέμβασις του Εισαγγελέως, προκειμένου να καταστή όμαλή και δυνατή ή διεξαγωγή των άρχαιρεσιών. Η Ε.Φ.Ε.Ε., καταγγέλλει εις τον Έλληνικόν λαόν και την φοιτητικήν νεολαίαν τούς τρομοκράτας οι όποιοι επέδησαν να ύψώσουν τó ανίστημά των και να στραφούν εναντίον των συναδέλφων. Θα ζητήσωμεν τή δικαστικήν δίωξιν όλων των ύπευθύνων. Και δηλούμεν, ότι έφεξής θα αντιμετωπίζωμεν πάραυτα και επί τόπου τούς άποπειρωμένους οίανδήποτε τρομοκρατικήν εκδήλωσιν. Καταγγέλλομεν επίσης την άπόπειραν τρομοκρατικής εκδήλώσεως και εις τó Πολυτεχνείον και θα ζητήσωμεν την δίωξιν των ύπευθύνων. Η Ε.Φ.Ε.Ε. συγχαίρει την πλειοψηφίαν των έγγεγραμμένων εις τούς συλλόγους φοιτητών και σπουδαστών, διότι έλαθον μέρος εις τας άρχαιρεσίας, ως ύπερήφανοι ακαδημαϊκοί πολίτες. Οί κομμουνισται και οι ύπ' αυτών ύποκινούμενοι άποτελούν μειοψηφίαν και θα αντιμετωπίσουν την δικαιοσύνην και τον μεγάλον όγκον της φοιτητικής νεολαίας».

«...Η Κυβέρνησις—μιας λέει, λοιπόν, ό κύριος Σταματόπουλος — ούτε έπεθύμει, ούτε έπεδίωξε να αναμιχθεί εις τας φοιτητικές άρχαιρεσίας». Τα παρακάτω όμως, άπόρρητα έγγραφα — ντακουμένα τον διαψεύδουν:

«Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού

Γενική Δ) νσις Πολιτικών και Τρεχουσών Υποθέσεων

Δ) νσις Νεότητος

Α π ό ρ ρ η τ ο ν

Έξαιρ. Έπεϊγον

Έν Αθήναις τή 18.11.1972

Εισηγητικόν Σημείωμα

Υπ' όψιν κ. Γενικοϋ Γραμματέως

Θέμα: Έπιχορήγησις Ε.Φ.Ε.Ε.

Ό Υφυπουργός παρά τῷ Πρωθυπουργῷ κ. Β. Σταματόπουλος,

διὰ τηλεφωνικής ήν είχε μεθ' ήμῶν επικοινωνίας, εξέφρασε την επιθυμίαν, όπως επιχορηγηθῆ ή Έθνική Φοιτητική Ένωσις Ελλάδος διὰ του ποσού των δραχμῶν ένδεκα χιλιάδων (11.000) και έν συνεχεία αύτη διαθήση τουτο, εις τον Διηγηόρον κ. Χρήστον Κοφίτσαν, διὰ την ύπ' αυτού έννοικίασιν 22 αυτοκινήτων την 20.11.72 επ' εδκαίρια των Φοιτητικῶν Έκλογῶν.

2) Η ήμετέρα Δ) νσις κρίνουσα σκόπιμον την έν λόγω δαπάνην, εισηγεϊται την επιχορήγησιν της Ε.Φ.Ε.Ε. διὰ του ποσού των ένδεκα χιλιάδων δραχμῶν (11.000).

3) Η ως άνω δαπάνη θα καταβληθῆ εκ του ύπολοιπου των Φοιτητικῶν έξορμήσεων και ειδικώτερον εκ του ύπ' αριθ. 1498) 72 ΧΕΠ.

Ό Εισηγητής

Δ. Κουτροφάτσος

Ό Διευθυντής

Α. Μίχος

Απόψεις κ. Γενικοϋ Δ) ντου

Έπεται ύπογραφή

και χειρόγραφο Ναί

Απόφασις

κ. Γενικοϋ Γραμματέων Π) Υ

Ναί, ύπογραφή, 23.11.72».

Και ένα δεύτερο έγγραφο:

«Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού

Γενική Δ) νσις Πολιτικών και Τρεχουσών Υποθέσεων

Δ) νσις Νεότητος

Α π ό ρ ρ η τ ο ν

Έν Αθήναις τή 29.11.72

Εισηγητικόν Σημείωμα

Υπ' όψιν κ. Γενικοϋ Γραμματέως Π) Υ

Θέμα: Οικονομική ένίσχυσις Φοιτητικῶν

Συλλόγων Αριστοτελείου Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης.

1) Ό Υφυπουργός παρά τῷ Πρωθυπουργῷ κ. Β. Σταματόπουλος, κατόπιν τηλ) κής επικοινωνίας μετά του Γ' Σώματος Στρατού,

προτείνει όπως τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Π.Δ.Κ.Δ.Μ. τὸ ποσὸν τῶν ἑκατὸν τριάκοντα πέντε χιλιάδων δραχμῶν (135.000), ἵνα τοῦτο διαθέσῃ κατὰ τὴν κρίσιν του εἰς τοὺς ἐκεῖ φοιτητικούς Συλλόγους, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν, αἵτινες προέκυψαν κατὰ τὰς προσφάτους ἀρχαιρεσίας.

2) Ἡ ἡμετέρα Δ) νσις κρίνουσα σκόπιμον τὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω ἀναγκῶν τῶν ἐν Βορείῳ Ἑλλάδι Φοιτητικῶν Συλλόγων, εἰσηγείται τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ.

Τὸ ἐν λόγω ποσὸν θὰ ἀντληθῆ ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῶν Φοιτητικῶν ἐξορμήσεων τοῦ παρελθόντος θέρους, εἰς Βόρειον Ἑλλάδα, τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται σήμερον εἰς 245.000

Ὁ Διευθυντής

Α. Μίχος

Ἀπόψεις κ. Γεν. Διευθυντοῦ

καὶ ὑπογραφή

Ἀπόφαισις

κ. Γενικοῦ Γραμματέως Π) Ὑ

καὶ ὑπογραφή 30.11.72».

Ἄς δοῦμε ἐπίσης, τί ἀναφέρει γιὰ τὴ βοθεῖα τῶν φοιτητικῶν ἐκλογῶν καὶ τίς σχέσεις ΕΦΕΕ καὶ Ἀσφαλείας, ὁ διορισμένος πρόεδρος τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς Συλλόγων τοῦ Ε.Μ.Π., Α. Πεθερέτος, σὲ ἀπόρρητη ἐκθεσὶ του: «Πρῶτον ἀπὸ διοικητικῆς νομοτύπου μορφῆς. Ἡ κατάσταση εἶναι θλιβερά. Καὶ κατ' ἀρχὰς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ΕΦΕΕ αὕτη τυπικῶς ἔχει παύσει νὰ ὑπάρχει ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου (1972;). Κατ' οὐσίαν δὲν ὑπῆρξεν ποτέ. Ἀπὸ τὸ καλοκαίρι, ὅτε συνεκροτήθη σὲ σῶμα, οὐδέποτε συνεδρίασε οὐδέποτε προεγραμμάτισε αὕτη κάτι. Αἱ ἀποφάσεις της καὶ αἱ ἀνακοινώσεις της λαμβάνονταν καὶ ἐκδίδονταν ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῆ στεγνῆ συνεργασίας τῆς Ἀσφαλείας, εἴτε ἄλλης ὑπηρεσίας, χωρὶς οὐδεὶς ἐκ τῶν μελῶν νὰ ἐρωτηθῆ...» «...Τὰ διοικητικὰ συμβούλια ἐδέχθησαν μίαν ἄνευ προηγουμένου ἐπίθεσιν. Βεβαίως εἶναι προῖόν βοθεῖας πλὴν τῶν Χημικῶν καὶ Τοπογράφων Ε.Μ.Π. (ἀντίθετοι δικαιήσεις). Θὰ ἠδύναντο ὅμως νὰ προσφέρουν κάτι ἂν οἱ καθηγηταὶ διετήρουν καλυτέραν στάσιν καὶ οἱ ἀντιφρονούντες δὲν ἔστρεφαν

τὴν προσπάθειάν των εἰς τὴν διὰ τῶν ἐκλεγμένων ἀπὸ τὰς γενικὰς συνελεύσεις ἐπιτροπῶν ὑποκαταστάτων τούτων...». Καὶ παρακάτω: «...Ἀπὸ πέρυσιν δι' ἕναν ἐνδιαφερόμενον παρατηρητὴν εἶχε καταστή σαφές ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς ἀντιπολιτεύσεως θὰ ἐστρέφετο εἰς τὸν προσεταρισμὸν τῆς Νεολαίας. Ἡ δημιουργία μὲ ἀφειδῆ χρηματοδότηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως Νέων (ΕΚΙΝ), ἡ εἰδησεογραφικὴ συνεχῆς ἐνασχόλησις μὲ φοιτητικὰ θέματα, οἱ δημοκρατικοὶ ἀγῶνες, τὰ πανομοιότυπα κείμενα τῶν δικαστικῶν ἐναντίον τῶν διοικητικῶν συμβουλιῶν προσφυγῶν εἰς ὅλας τὰς πανεπιστημιακὰς Σχολὰς, ἐδείκνυαν τὸ βάρος τὸ ὁποῖον ἔρριπτε ἡ ἀντιπολιτεύσις εἰς τὸ φοιτητικὸν θέμα. Τὰ ἀληθινὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν ἀπέδειξαν τὸ ὀργανωμένον τῆς ὑποθέσεως. Οὕτω οἱ ἀντιφρονούντες ἔπαιρναν π.χ. 92, 90, 91, 92 ψήφους, πρᾶγμα ἀποδεικνύον τὴν καταδληθεισαν ἐργασίαν εἰς τὸν τομέαν αὐτόν. Ἄντ' αὐτῶν ἡμεῖς τί ἐπαρουσιάσαμεν; Παντελῆ ἔλλειψιν ὀργανώσεως, ἀπροθυμία συνεργασίας, ἔλλειψιν προγράμματος. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἐκινήθημεν πρὸς ἐκλογάς. Δὲν ἀπέμενεν παρὰ ἡ λύσις τῆς νοθείας...».

Στὴν ἀνακοίνωση τοῦ χουντικοῦ συμβουλίου τῆς ΕΦΕΕ, ὅπως εἶδαμε πρὸ πάνω, ὑπάρχει ἡ προειδοποίηση: «Δηλοῦμεν, ὅτι ἐφεξῆς θὰ ἀντιμετωπιζόμεν πάραυτα καὶ ἐπὶ τόπου τοὺς ἀποπειρωμένους οἰανδῆποτε τραμπουκικὴν ἐκδήλωσιν». Δύο ἡμέρες μετὰ τὴν ἀνακοίνωση τῆς ΕΦΕΕ, ὁμάδα τραμπούκων ξυλοκοπεῖ τρεῖς σπουδαστὲς τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν στὸ προαύλιο τοῦ Πολυτεχνείου, οἱ ὅποιοι μαζὶ μὲ ἄλλους φοιτητὲς βρισκόνταν ἔξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο ὅπου τὸ Πειθαρχικὸ Συμβούλιο τῆς Σχολῆς τοὺς ἐκδίκαζε τίς ὑποθέσεις πειθαρχικῆς δίωξης ἐφτὰ συναδέλφων τοὺς πού δὲν πῆραν μέρος στὴν παρέλαση τῆς 28ης τοῦ Ὀκτώβρη. Ἀνάμεσα στοὺς ξυλοκοπηθέντες ἀπὸ τοὺς τραμπούκους ...παλληκαράδες, εἶναι ἕνας ἀνάπηρος σπουδαστὴς καὶ μιὰ σπουδάστρια.

Ἡ ΕΦΕΕ σημειώνει ἐδῶ μιὰ ἐπιτυχία. Ἀποτυχαίνει ὅμως, κοντὰ στὰ ἄλλα, νὰ συγκαλέσει πανσπουδαστικὸ συνέδριον. Νὰ τί ἀναφέρει ὁ διευθυντὴς τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Θεμάτων καὶ Νεότητος Σπ. Παπασπυρίδης, μὲ ἀπόρρητο ἐγγράφον τοῦ τῆς 12 - 1 - 1972 στὴν ΚΥΠ:

«Πρός: Τὴν Κεντρικὴν Ὑπηρεσίαν Πληροφοριῶν
Κλάδον Β' Τμήμα ΙΙΙ

Θέμα: Πανσπουδαστικὸν συνέδριον ΕΦΕΕ.

Εἰς ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. Μ—236094) 27 - 12 - 71
ὑμετέρου ἐγγράφου, σχετικῶς μὲ τὸ πανσπουδαστικὸν συνέδριον τῆς
ΕΦΕΕ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ἡ σύγκλησις τοῦ
ἀνεδλήθη, ἐκ παραλλήλου δὲ ἐδόθησαν καὶ σχετικαὶ ὁδηγίαι παρ' ἡ-
μῶν, πρὸς ἀποτροπὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀστόχων ἐνεργειῶν.

Ἐντολὴ Ὑπουργοῦ

Ὁ διευθυντὴς Σπ. Παπασπυρίδης».

Ἄλλὰ τὸ κέντρο ποῦ καθοδηγεῖ καὶ κατευθύνει τὴν διορισμέ-
νην διοίκηση τῆς ΕΦΕΕ κάνει τὴν παρακάτω γκάφα. Διαβάζουμε
σὲ ἀπογευματινὴ ἐφημερίδα τῆς 29 - 11 - 72 τὶς ἀκόλουθες δηλώ-
σεις τοῦ προέδρου τῆς ΕΦΕΕ Ε. Μαύρου καὶ τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου
Ἱερωνύμου, οἱ ὁποῖες συμπίπτουν στὸ περιεχόμενον, τὶς λέξεις καὶ
στὴν ἔκφραση:

Δήλωση τοῦ προέδρου τῆς ΕΦΕΕ: «Οἱ ἐκλογὲς εἰς τοὺς φοι-
τητικὸς συλλόγους διεξήχθησαν κανονικῶς. Ἡ ΕΦΕΕ ἔχει κατ' ἐ-
πανάληψιν προδῆ εἰς ἀνακοινώσεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐπομένως με-
τὰ παρέλευσιν τόσου χρόνου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσχολούμεθα μὲ
ἀσαφεῖς δηλώσεις μιᾶς μειοψηφίας φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡς
μοναδικὸν σκοπὸν τὴν δημιουργίαν ἐντυπώσεων καὶ ἀνησυχιῶν εἰς
τὴν Κοινὴν Γνώμην, διὰ θέματα ποῦ δὲν ὑφίστανται πλέον, ἐπιδιώ-
κοντες νὰ καλύψουν τὴν ἀποτυχίαν των».

Καὶ ἡ δήλωση τοῦ κ. Ἱερωνύμου: «Οἱ ἐκλογὲς διεξήχθησαν
κανονικῶς, καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἔχω ἀναφερθῆ εἰς τὸ θέμα. Ἐπο-
μένως μετὰ παρέλευσιν τόσου χρόνου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσχο-
λούμεθα μὲ ἀσάφεις καὶ δηλώσεις μιᾶς μειοψηφίας, ἡ ὁποία μονα-
δικὸν σκοπὸν ἔχει νὰ δημιουργῇ ἐντυπώσεις καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὴν
Κοινὴν Γνώμην γιὰ θέματα ποῦ δὲν ὑφίστανται πλέον».

Μὲ ὅλα αὐτὰ ἀποκαλύπτεται καὶ ἀποδεικνύεται, βέβαια, ἡ
βαθμὸς σχέσης χούντας — διορισμένων διοικήσεων — τραμπούκων.
Στὸ μεταξύ, τὸ Νοέμβριον κυκλοφορεῖ τὸ πρῶτον φύλλον τῆς παράνο-
μης «Πανσπουδαστικῆς», δημοσιογραφικὸ, ἀγωνιστικὸ ὄργανον τῆς
Ἀντιδικτατορικῆς—ΕΦΕΕ ποῦ ἰδρύθηκε τὸ καλοκαίρι τοῦ '72.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ